

Analytická část: 1. Předškolní vzdělávání

Obsah

Shrnutí	2
Úvod	3
1.1 Mateřské školy – školy, třídy, učitelé a děti.....	3
1.2 Věkové složení dětí v mateřských školách	7
1.3 Děti s cizím státním občanstvím v mateřských školách.....	12
1.4 Děti se zdravotním postižením v mateřských školách	16
1.5 Předškolní vzdělávání na základních školách	20

Shrnutí

Do **předškolního vzdělávání** nastupuje na začátku školního roku naprostá většina **děti ve věku 4–5 let** a více než čtyři pětiny z dětí tříletých. Podíl dvouletých dětí ve školkách s právem poskytování předškolní přípravy (tj. těch, které při nástupu do školky ještě nedosáhly věku tří let) měl od školního roku 2019/2020 do školního roku 2023/24 tendenci se snižovat. V posledních dvou školních rocích však naopak stoupal až na 31,1 %. Podíl šestiletých dětí v předškolním vzdělávání stoupl mezi školními roky 2020/21 a 2021/22 z 22,1 % na 24,1 %, do školního roku 2025/26 však poklesl na 17,7 %.

Děti, které před zahájením školního roku **dosáhnou 6 let věku či více** a zůstanou z důvodu odkladu povinné školní docházky **v předškolním vzdělávání**, mohou navštěvovat mateřské školy, nebo přípravné třídy či přípravný stupeň na základních školách. Přitom podíl těch, které navštěvovaly předškolní vzdělávání na základních školách, se za posledních deset let zvýšil z 12,5 % na 22,1 %.

Ve školním roce 2025/26 zajišťovalo předškolní vzdělávání v Česku celkem **5 409 mateřských škol s právem poskytování předškolní přípravy, z nichž většina** byla veřejného zřizovatele (90,2 %). Mateřské školy navštěvovalo celkem 347 798 **dětí**, přičemž již třetím rokem počet dětí ve školkách vlivem demografické situace klesá. Za poslední tři roky se počet dětí snížil o 21 407 (tj. o 5,8 %), přičemž mezi zářím 2021 a 2022 se naopak o 8 715 zvýšil. Tento nárůst, nejvyšší za posledních devět let, byl ovlivněn přílivem dětí ukrajinských uprchlíků na naše školy. Zatímco v září 2019, 2020 a 2021 tvořily **děti cizí státní příslušnosti** 3,3 až 3,4 %, v září 2022 a 2023 to byly 5,3 % a do září 2025 se tento podíl zvýšil na 5,7 %. Nejvyšší podíl cizinců je tradičně v Praze (v září 2025 činil 16,8 %).

Mezi dětmi v mateřských školách s jiným než českým státním občanstvím dlouhodobě převažují na prvních třech místech **Ukrajinci, Slováci a Vietnamci** (dohromady tvořili v uplynulém školním roce 79,8 % všech cizinců). K 30. září 2025 bylo mezi dětmi s cizí státní příslušností v mateřských školách v Česku zdaleka nejvíce dětí ukrajinského státního občanství (57,8 %). Do školního roku 2018/19 však mezi cizinci převažovaly děti s vietnamským občanstvím. V minulém školním roce také poprvé za posledních deset let převýšil počet dětí se slovenským státním občanstvím počet dětí s občanstvím vietnamským.

Mezi **dívkami v mateřských školách** bylo v uplynulém školním roce 9,2 % mladších 3 let a naopak 3,3 % šestiletých a starších. V porovnání s tím **chlapců** mladších tří let bylo 8,4 % z celku a šestiletých a starších bylo mezi chlapci 6,0 %.

Ve školním roce 2025/26 působili v mateřských školách po přepočtu na plně zaměstnané **učitelé** na 35 746 plných úvazků, z čehož 99,3 % byly úvazky učitelek (žen) a 5,6 % úvazky učitelů bez požadované kvalifikace.

V září 2025 bylo u nás **457 základních škol běžných se zřízenými přípravnými třídami**. Přípravných tříd bylo 535 a chodilo do nich 6 462 dětí (tj. o 9 % méně než před rokem). Více než tři pětiny z nich byli chlapci (61,6 %). **Základních škol speciálních se zřízeným přípravným stupněm** bylo v uplynulém školním roce 41 s 58 třídami přípravného stupně, do kterých chodilo 301 dětí, tedy o 5,6 % více než před rokem.

V kraji Ústeckém, Karlovarském a v Praze docházely ve školním roce 2025/26 dvě pětiny až polovina dětí s odkladem školní docházky do **přípravné třídy či přípravného stupně** (tj. 41,2 % až 49,4 %) oproti 22,8 % a méně takových dětí v jiných krajích, v Královéhradeckém dokonce jen 2,3 %.

V přípravných třídách vyučovali učitelé v září 2025 na 535,3 plného úvazku. **Na jednoho učitele** působícího v přípravné třídě i **na jednu přípravnou třídu** tak připadlo v průměru shodně 12,1 dítěte. Tyto poznatky lze srovnat se situací v mateřských školách. Počet dětí na učitele byl v září 2025 v mateřských školách o něco nižší, a sice 9,7, naopak počet dětí ve třídě byl podstatně vyšší, tj. 19,9.

Počet **dětí na jednu třídu i jednoho učitele** byl v uplynulém školním roce **v mateřských školách** nejnižší za posledních min. dvacet let. Spolu s rostoucím počtem **asistentů pedagoga** pak nízké počty dětí na jednu třídu a učitele vytvářely poměrně příznivé podmínky pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Úvod

Úlohou předškolního vzdělávání je doplňovat a podporovat rodinnou výchovu a v úzké vazbě na ni pomáhat zajistit dítěti prostředí s dostatkem mnohostranných a přiměřených podnětů k jeho aktivnímu rozvoji a učení. Spolu s rodinou má klíčový vliv na další začlenění dítěte do společnosti a budoucí školní úspěch. Velice důležitý je tento stupeň vzdělávání v práci s rodinami ze sociálně znevýhodněného prostředí, neboť zásadním způsobem napomáhá v socializaci dětí z těchto rodin.

Dále v analýze se budeme zabývat pouze takovými institucemi předškolního vzdělávání, kterým byl udělen tzv. resortní identifikátor (IZO) a které jsou tudíž vedené v rejstříku škol a školských zařízení podle § 144/1a školského zákona¹. Nespádají sem např. dětské skupiny či kluby, popř. i mateřské školy, které se nezaregistrovaly do Rejstříku škol a školských zařízení a nemají tudíž oprávnění poskytovat vzdělávání v rámci povinné předškolní přípravy. Školy s právem poskytování povinné předškolní přípravy pak je možné dělit na mateřské školy, dále pak přípravné třídy základních škol a přípravný stupeň základních škol speciálních. Celkově takové instituce navštěvovalo ve školním roce 2025/26 celkem 354 561 dětí v, z toho byla většina zapsána v mateřských školách (98,1 %, 347 798 dětí), zbytek docházel do přípravných tříd základních škol (6 462 dětí) nebo do přípravného stupně základních škol speciálních (301 dětí).

1.1 Mateřské školy – školy, třídy, učitelé a děti

Ve školním roce 2025/26 zajišťovalo předškolní vzdělávání v Česku celkem **5 409 mateřských škol** (pro vymezení viz úvod) s celkem **17 513 třídami**, které navštěvovalo **347 798 dětí**. Nejvíce mateřských škol i tříd bylo zřízených v kraji nejlidnatějším, tj. ve Středočeském kraji, a sice 831 mateřských škol s 2 554 třídami, které navštěvovalo 51 082 dětí. Naopak jen 128 mateřských škol najdeme v Karlovarském kraji s 397 třídami, kde se vzdělávalo 7 890 dětí.

Tab. 1.1 Mateřské školy – počet škol, tříd, dětí a učitelů v jednotlivých krajích ve školním roce 2025/26

Území, kraj	Školy		Třídy		Děti		Učitelé ¹⁾		Počet dětí	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	na jednu třídu	na jednoho učitele
Česko	5 409	100	17 513	100	347 798	100	35 746	100	19,9	9,7
Praha	445	8,2	2 009	11,5	40 809	11,7	4 172	11,7	20,3	9,8
Středočeský	831	15,4	2 554	14,6	51 082	14,7	5 173	14,5	20,0	9,9
Jihočeský	333	6,2	1 086	6,2	21 956	6,3	2 203	6,2	20,2	10,0
Plzeňský	285	5,3	923	5,3	18 460	5,3	1 871	5,2	20,0	9,9
Karlovarský	128	2,4	397	2,3	7 890	2,3	817,04	2,3	19,9	9,7
Ústecký	359	6,6	1 195	6,8	23 005	6,6	2 448	6,8	19,3	9,4
Liberecký	232	4,3	738	4,2	14 035	4,0	1 510	4,2	19,0	9,3
Královéhradecký	311	5,7	916	5,2	17 670	5,1	1 866	5,2	19,3	9,5
Pardubický	326	6,0	840	4,8	17 392	5,0	1 762	4,9	20,7	9,9
Vysočina	295	5,5	882	5,0	17 607	5,1	1 779	5,0	20,0	9,9
Jihomoravský	693	12,8	2 045	11,7	40 495	11,6	4 134	11,6	19,8	9,8
Olomoucký	391	7,2	1 117	6,4	21 341	6,1	2 261	6,3	19,1	9,4
Zlínský	317	5,9	940	5,4	19 072	5,5	1 907	5,3	20,3	10,0

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

¹⁾ přepočtení na plné úvazky

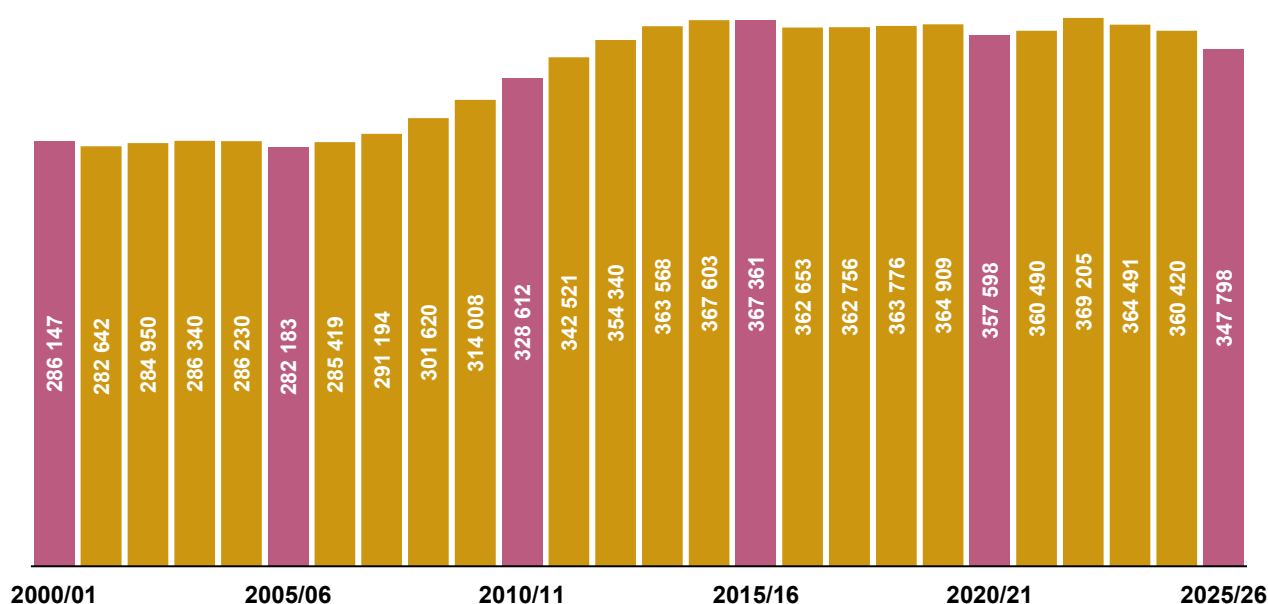
¹ Školou je myšlen subjekt s jedním ředitelstvím, které může zahrnovat více odloučených pracovišť. Pokud však jedno ředitelství zahrnuje běžnou i lesní školkou, počítá se tato instituce jako dvě školy, neboť mají samostatný resortní identifikátor.

Jak již bylo uvedeno, ve školním roce 2025/26 navštěvovalo mateřské školy celkem 347 798 dětí. Oproti předchozímu školnímu roku je to o 12 622 dětí méně a jedná se o nejvýraznější meziroční pokles od školního roku 2000/2001. Zároveň lze konstatovat, že počet dětí klesá již třetím rokem, dohromady se za tři roky snížil o 21 407 dětí. To je dáno demografickou situací.

Druhým nejvýraznějším poklesem bylo snížení počtu dětí mezi školními roky 2019/20 a 2020/21, a sice o 7 311 dětí. Ten byl daný poklesem počtu dětí mladších než 3 roky a mírně i tříletých v mateřských školách. A to přesto, že jejich počet v populaci České republiky, tj. včetně těch, co nedocházejí do mateřských škol s právem poskytování předškolní přípravy, se naopak zvýšil. Jak bylo v minulých vydáních této publikace zmíněno, mohly za tím stát obavy rodičů z onemocnění covid-19, ale také navýšení rodičovského příspěvku od ledna 2020, kdy si mnozí rodiče prodlužovali mateřskou dovolenou². Více informací o věkovém složení dětí v mateřských školách je uvedeno v kapitole č. 1.2.

Naopak, mezi školními roky 2021/22 a 2022/23 se počet dětí v mateřských školách o 8 715 zvýšil, což bylo ovlivněno přijímáním dětí ukrajinských uprchlíků na naše školy. Zatímco ve školních rocích 2019/20 až 2021/22 tvořily děti cizí státní příslušnosti 3,3 až 3,4 %, ve školním roce 2022/23 to bylo 5,3 % a v uplynulém školním roce 2025/26 činil podíl cizinců 6,2 % (více v kapitole č. 1.3).

Graf 1.1 Mateřské školy – počty dětí

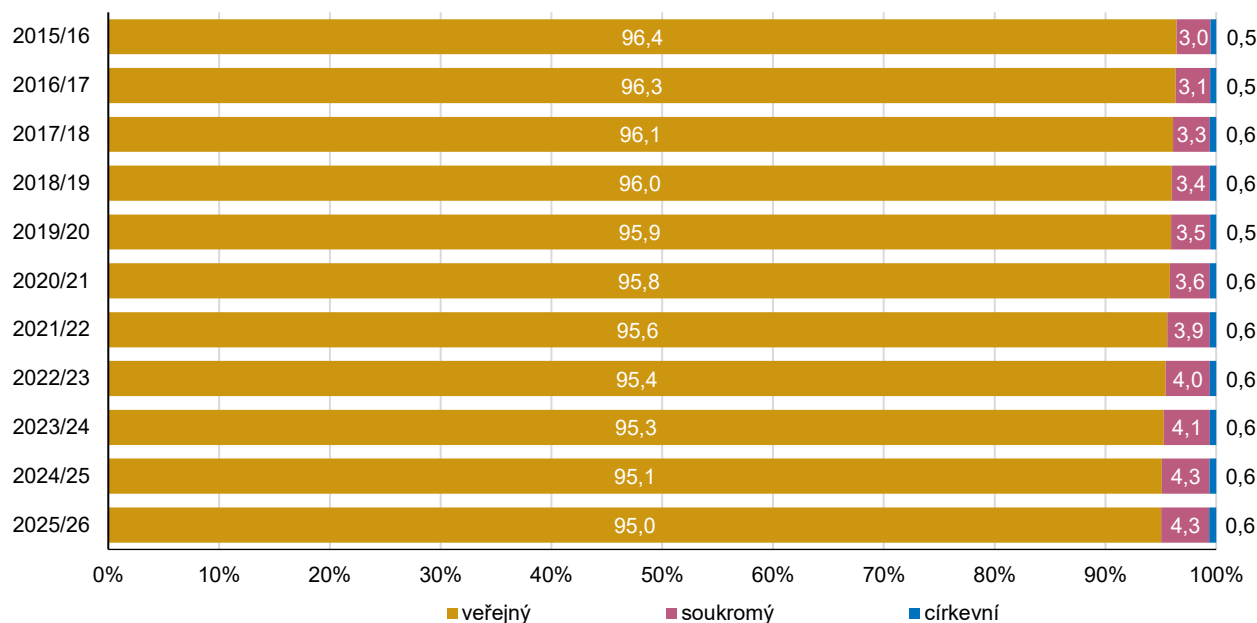

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Graf č. 1.2 dále znázorňuje vývoj podílu dětí ve školách jednotlivých **zřizovatelů** z celku. Lze konstatovat, že spolu s růstem podílu soukromých škol rostl v posledních deseti letech též podíl dětí navštěvujících soukromé školky ze všech dětí v mateřských školách, celkově z 3,0 % ve školním roce 2015/16 na 4,3 % ve školních rocích 2024/25 a 2025/26.³

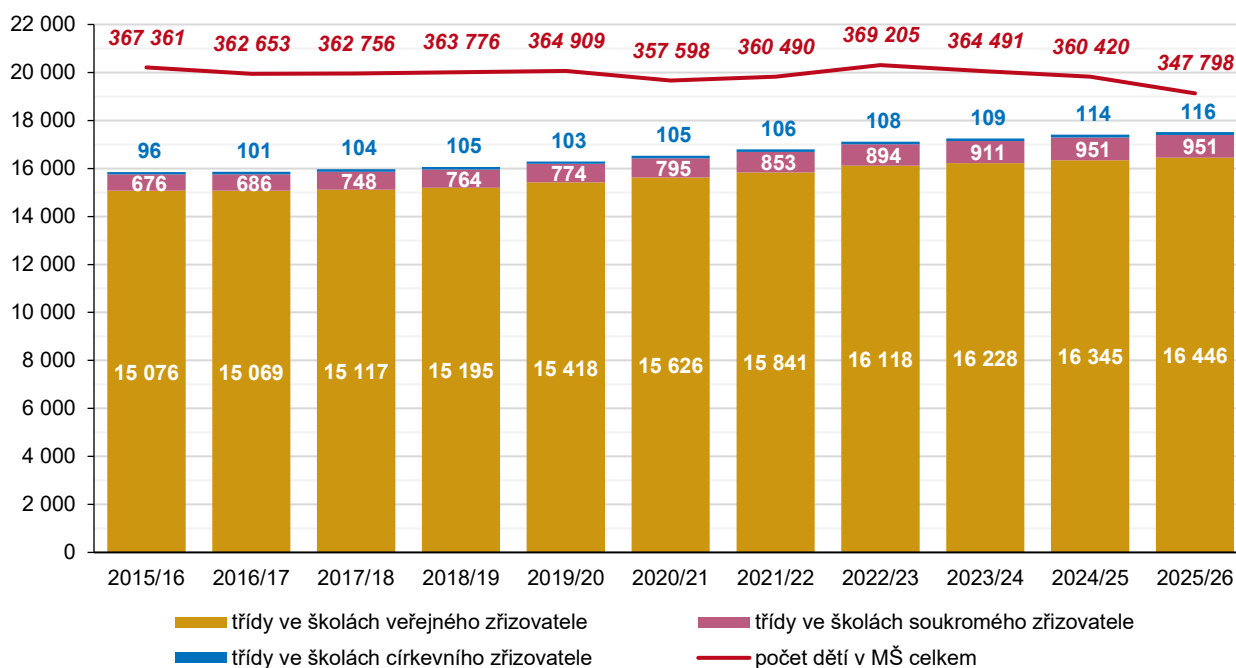
² Navýšení rodičovského příspěvku se týkalo jen rodičů, kteří příspěvek stále čerpají. Rodiče si tak prodlužovali čerpání příspěvku, aby na navýšení dosáhli, a mnozí si spolu s prodloužením čerpání příspěvku prodloužili i rodičovskou dovolenou u svého zaměstnavatele, resp. začali pracovat později a mohli být s dítětem doma.

³ Připomeňme, že ve statistikách uváděných v této publikaci nejsou zahrnuty děti navštěvující zařízení neevidovaná v Rejstříku škol, jako jsou například dětské skupiny, lesní kluby a Montessori domy, jejichž zřizovatelem jsou převážně neveřejné subjekty.

Graf 1.2 Mateřské školy – podíl dětí dle druhu zřizovatele školy

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Z výše uvedeného již vyplývá to, co ukazuje graf č. 1.3 níže, tedy že za posledních 10 let přibýlo v relativním vyjádření tříd ve školách soukromého zřizovatele výrazněji (jejich počet vzrostl o 40,7 % na 951) než tříd zřizovatele církevního (zvýšil se o 20,8 % na 116) a veřejného (přibýlo jich o 9,1 % na 16 446).

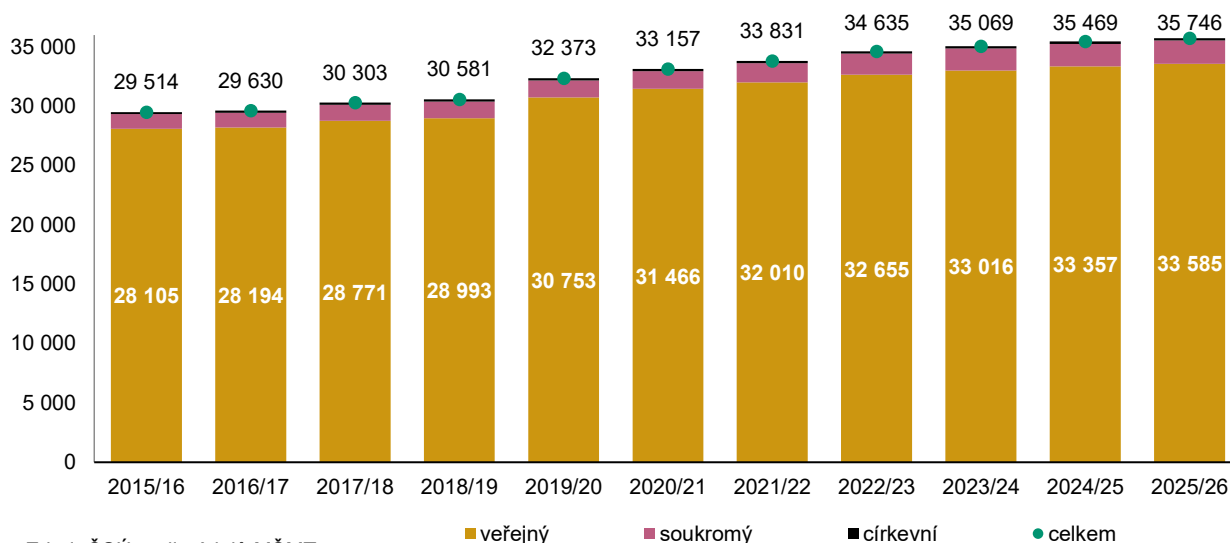
Graf 1.3 Mateřské školy – počet tříd dle druhu zřizovatele

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

S nárůstem počtu tříd a dětí v mateřských školách se tvoří i nová pracovní místa. To znamená, že každoročně narůstá i **počet učitelů** v mateřských školách. Za posledních 10 let vzrostl přepočtený počet učitelů v mateřských školách o 21,1 %, za posledních pět let pak o 7,8 %. Jde o výrazně vyšší nárůsty, než jaké byly zaznamenány v případě počtu škol (o 3,8 %) a jejich tříd (o 10,5 %), počet dětí se za deset let dokonce snížil

o 5,3 %. K 30. 9. 2025 pracovalo na pozici učitele v mateřských školách celkem 35 745,8 osob přepočtených na plné úvazky v porovnání s 29 513,8 v září 2015.

Graf 1.4 Mateřské školy – počet plných úvazků učitelů dle druhu zřizovatele

Vzdělávání v mateřských školách je u nás téměř výhradní doménou žen. Muži tvořili ve školním roce 2025/26 dvě třetiny procenta učitelů mateřských škol (0,69 %). Před deseti lety zaujímali muži 0,54 % všech učitelů a před pěti lety to bylo 0,66 %.

Na jednu třídu v mateřských školách připadalo ve školním roce 2025/26 celkem 19,9 dítěte a na 1 učitelský úvazek 9,7 dítěte. Jedná se o nižší hodnoty než v předchozím školním roce a zejména než před deseti lety. Z tabulky č. 1.2 je zároveň zřejmé, že zejména u škol veřejného zřizovatele klesal počet dětí na jednu třídu i jednoho učitele v posledních deseti letech téměř soustavně.

Tab. 1.2 Mateřské školy – počet dětí na jednu třídu a na jednoho učitele podle druhu zřizovatele školy

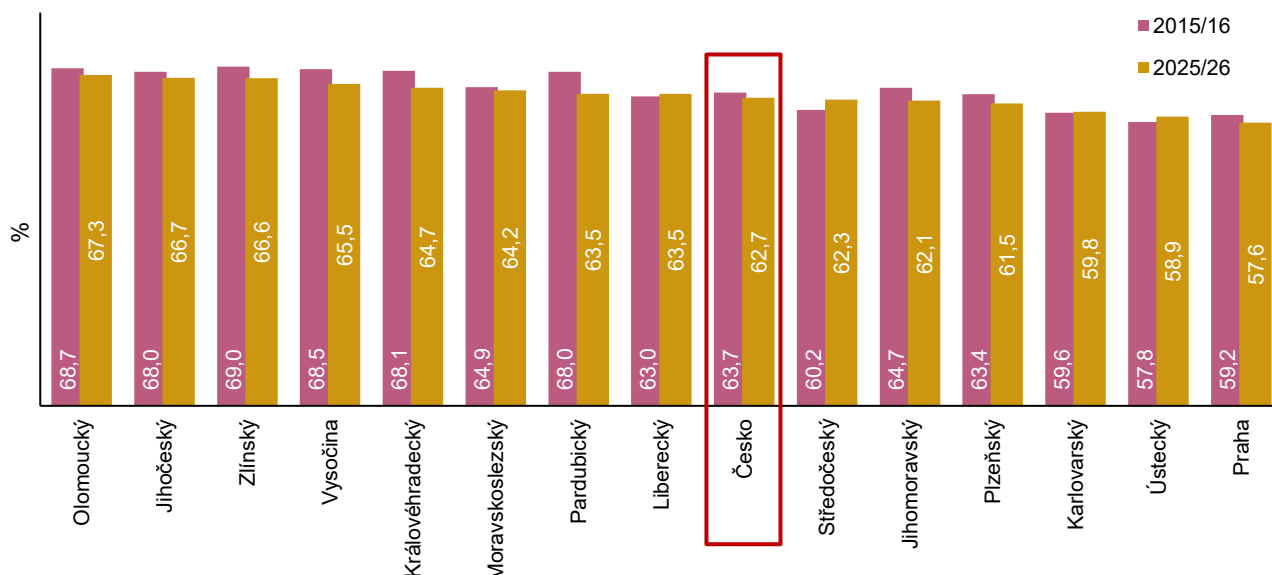
Školní	Celkový počet dětí		Počet dětí dle druhu zřizovatele					
			veřejný		soukromý		církevní	
	na jednu třídu	na jednoho učitele	na jednu třídu	na jednoho učitele	na jednu třídu	na jednoho učitele	na jednu třídu	na jednoho učitele
2015/16	23,2	12,4	23,5	12,6	16,6	9,1	19,8	10,6
2016/17	22,9	12,2	23,2	12,4	16,4	9,0	19,7	10,7
2017/18	22,7	12,0	23,1	12,1	16,2	9,0	19,5	10,9
2018/19	22,6	11,9	23,0	12,0	16,4	8,9	19,5	10,9
2019/20	22,4	11,3	22,7	11,4	16,6	9,0	19,3	10,6
2020/21	21,6	10,8	21,9	10,9	16,2	8,6	19,5	10,8
2021/22	21,5	10,7	21,7	10,8	16,3	8,6	19,3	10,3
2022/23	21,6	10,7	21,9	10,8	16,5	8,3	19,5	10,6
2023/24	21,1	10,4	21,4	10,5	16,6	8,2	19,3	10,2
2024/25	20,7	10,2	21,0	10,3	16,4	8,2	19,0	10,0
2025/26	19,9	9,7	20,1	9,8	15,8	7,7	18,7	10,3

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Počet tříd i žáků mateřských škol v jednotlivých krajích a jejich vývoj v čase může souviset mj. s **demografickým vývojem počtu dětí ve věku 2 až 6 let, tedy věku, kdy děti mohou docházet do školky⁴**. Vztáhneme-li celkový počet dětí v mateřských školách k počtu dětí ve věku 2–6 let, pak nejvyšší hodnoty tohoto podílového ukazatele dosáhl kraj Olomoucký, Jihočeský, a Zlínský (byl těsně nad hranicí dvou třetin). Naopak v Praze, v kraji Ústeckém a Karlovarském dosahoval tří pětín a méně. Zde je však dobré připomenout, že řada dětí, a to hlavně v Praze, navštěvuje soukromé školky a dětské skupiny bez práva poskytování předškolní přípravy, které nejsou evidovány v Rejstříku škol a nepodléhají statistickému zpracování. Zejména školám v kraji Karlovarském, Ústeckém a v Praze navíc kapacitně ulehčují přípravné třídy zřízené při základních školách, které navštěvují děti s odkladem. Jak bude dále uvedeno, v těchto třech krajích pojmu dvě pětiny a více dětí s odkladem (41,2 % v případě Prahy, 49,4 % v případě Ústeckého kraje a 49,2 % v případě kraje Karlovarského). V jiných krajích tento podíl činí 2,3 % až 22,8 % (viz graf č. 1.25 dále v této zprávě).

Co se týče vývoje za deset let, pak zejména v kraji Středočeském, ale též v kraji Ústeckém, Libereckém, a Karlovarském došlo k nárůstu podílu dětí v mateřských školách vztažených ke všem dětem ve věku 2–6 let. V ostatních krajích došlo naopak ke snížení tohoto poměrového ukazatele, nejvýrazněji v kraji Pardubickém.

Graf 1.5 Mateřské školy – poměr celkového počtu dětí v MŠ k populaci 2–6 let dle kraje

Zdroj: MŠMT, ČSÚ

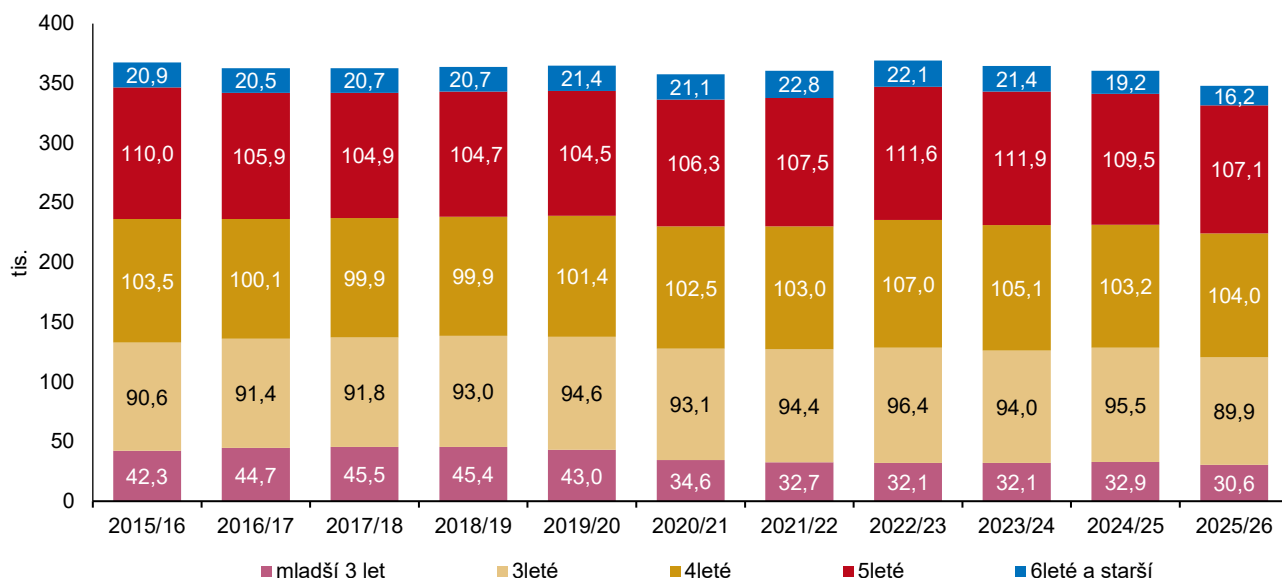
1.2 Věkové složení dětí v mateřských školách

V mateřských školách měly v posledních 10 letech největší zastoupení pětileté děti s 30,8% podílem ve školním roce 2025/26. Mezi školními roky 2015/16 až 2017/18 rostl počet i podíl **dětí v mateřských školách mladších tří let**. V dalších pěti školních letech jejich počet klesal, nejvýrazněji mezi školním rokem 2019/20 a 2020/21 vlivem propuknutí pandemie onemocnění covid-19 a navýšení rodičovského příspěvku od ledna 2020, které bylo podmíněné čerpáním rodičovského příspěvku. Kromě setrvávání na rodičovské dovolené přitom mohli rodiče pro své děti volit též jesle či alternativní zařízení, které není vedeno v Rejstříku škol a

⁴ Povinný je pouze poslední rok školky a dvouleté děti, tj. které nedovršily věk 3 let před zahájením daného školního roku, školky přijímají jen tehdy, mají-li volnou kapacitu. Na druhou stranu, děti, kterým byl udělen odklad povinné školní docházky, mohou do školky po prázdninách nastoupit i po dovršení 6 let. Věk dětí v mateřských školách je věkem při zahájení školního roku, věk populace je k 1. červenci ve stejném kalendářním roce, tedy o dva měsíce dříve.

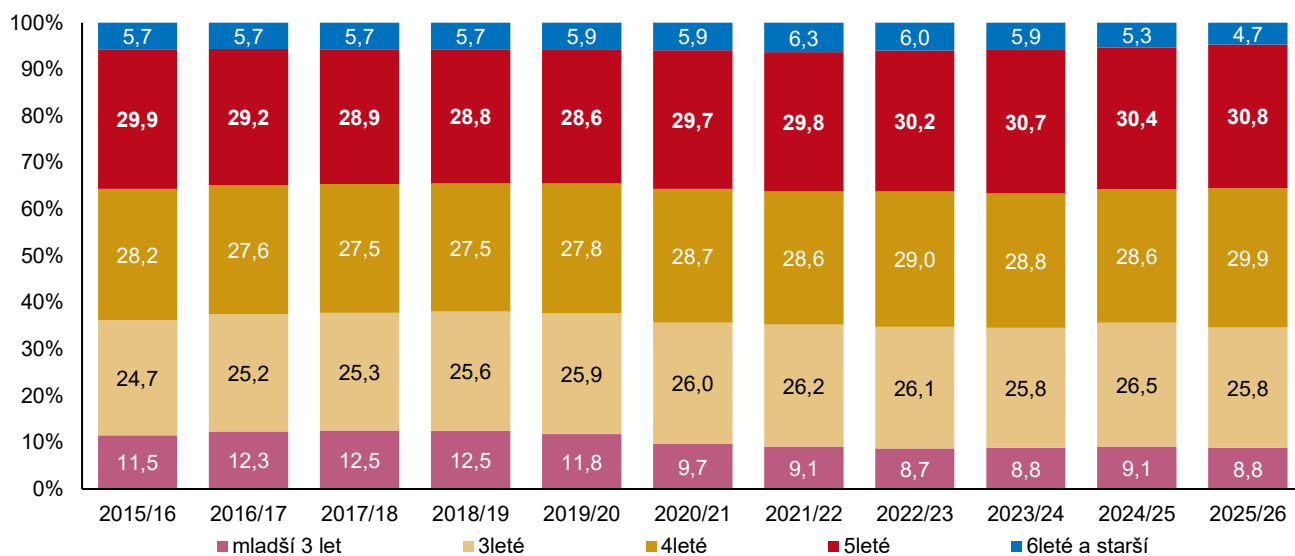
školských zařízení. V dalších školních rocích, tj. 2020/21 až 2025/26, se podíl dětí mladších 3 let držel na úrovni 9 % – viz grafy č. 1.6 a 1.7 níže.

Graf 1.6 Mateřské školy – vývoj počtu dětí podle věku

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Graf 1.7 Mateřské školy – vývoj podílu dětí ve věkových kategoriích

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

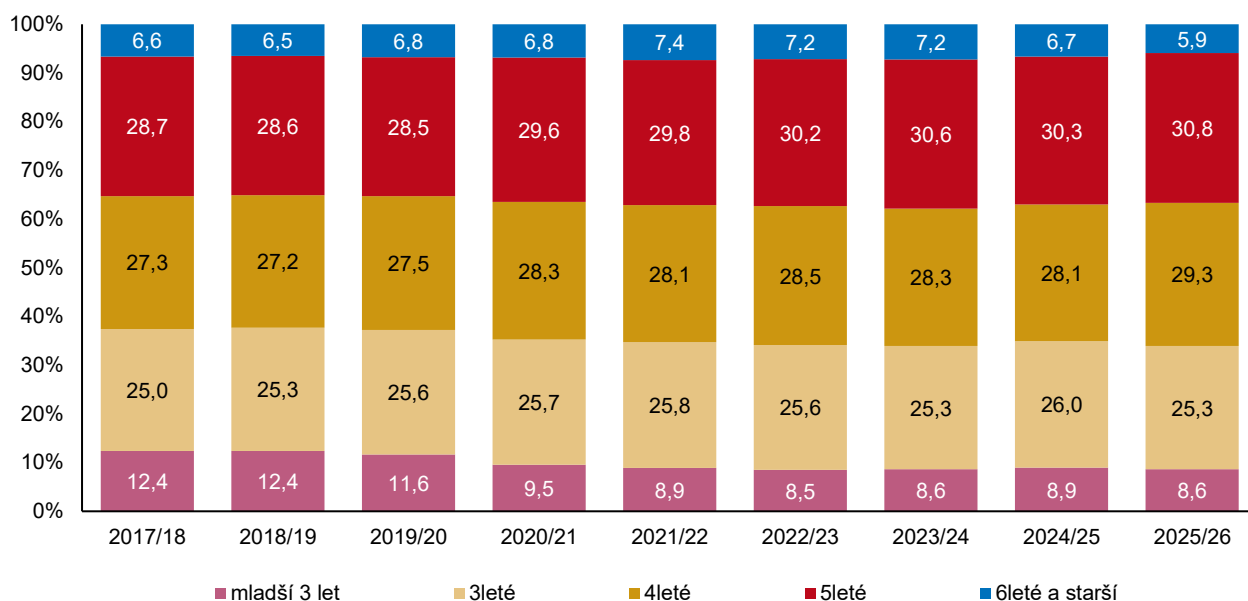
Kromě toho si lze v grafu 1.6 všimnout, že mezi školními roky 2021/22 a 2022/23 narostl celkový počet dětí v mateřských školách, což podpořily děti ukrajinských uprchlíků. Pochopitelně se to projevilo zejména navýšením počtu dětí ve věku 3–5 let, tedy věku typickém pro docházku do školek, které jsou na veřejné školy přijímány přednostně před dětmi mladšími. Mezi školními roky 2022/23 až 2025/26 počet dětí v mateřských školách klesal, čímž vznikl prostor pro to, aby byly přijaty také mladší děti do školek (viz mírný nárůst mezi školními roky 2022/23 až 2024/25). Přestože však nejvýraznější pokles počtu dětí v mateřských školách byl zaznamenán mezi posledními dvěma školními roky (o 3,5 %), počet i podíl dětí mladších 3 let se mírně snížil.

Pokud se jedná naopak o děti ve věku 6 let a více (tedy s odkladem povinné školní docházky), jejich podíl se v mateřských školách již od školního roku 2021/22 poznamenaném pandemií onemocnění covid-19, kdy dosáhl vrcholu (činil 6,3 %), snižuje. V dalším školním roce (2022/23) poklesl podíl šestiletých a starších dětí

na 6,0 %, a to přesto, že tento rok byl poznamenán přílivem dětí z Ukrajiny. Poté dále klesal a ve školním roce 2025/26 se poprvé snížil na hodnotu pod pět procent (4,7 %).

Nutno doplnit, že část dětí s odkladem se vzdělává též v přípravných třídách základní školy a v přípravném stupni základní školy speciální. Graf č. 1.8 proto pro doplnění ukazuje podíl dětí jednotlivých věkových kategorií ze všech dětí v předškolním vzdělávání, tedy ať již se vzdělávají v mateřské škole, nebo v přípravné třídě základní školy běžné či v přípravném stupni základní školy speciální⁵. Jak je patrné, i v tomto pohledu lze konstatovat, že se podíl dětí s odkladem (tj. šestiletých a starších) v předškolním vzdělávání mezi školními roky 2021/22 a 2022/23 mírně snížil, a sice ze 7,4 % na 7,2 % a k dalšímu snížení došlo mezi školními roky 2023/24 až 2025/26, a sice na 5,9 % v uplynulém školním roce. Jedná se za posledních devět školních roků o nejnižší podíl a díky omezování odkladů politickými opatřeními lze očekávat, že bude dále klesat.

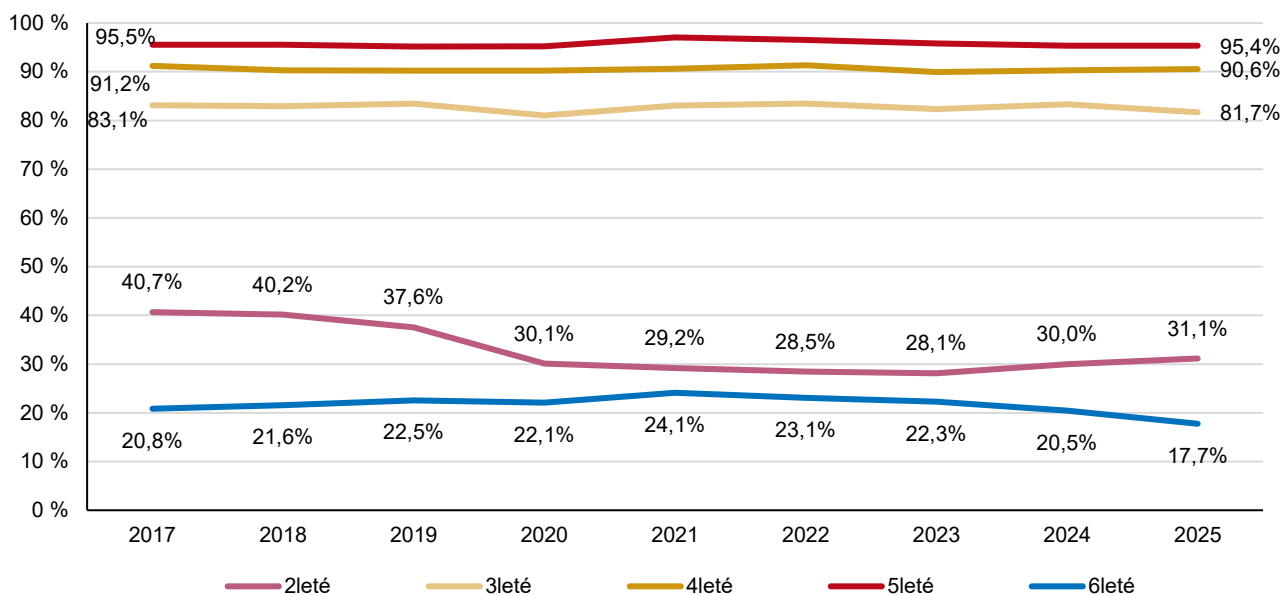
Graf 1.8 Předškolní vzdělávání (v mateřských školách, v přípravné třídě či v přípravném ročníku) – rozložení dětí podle věku

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

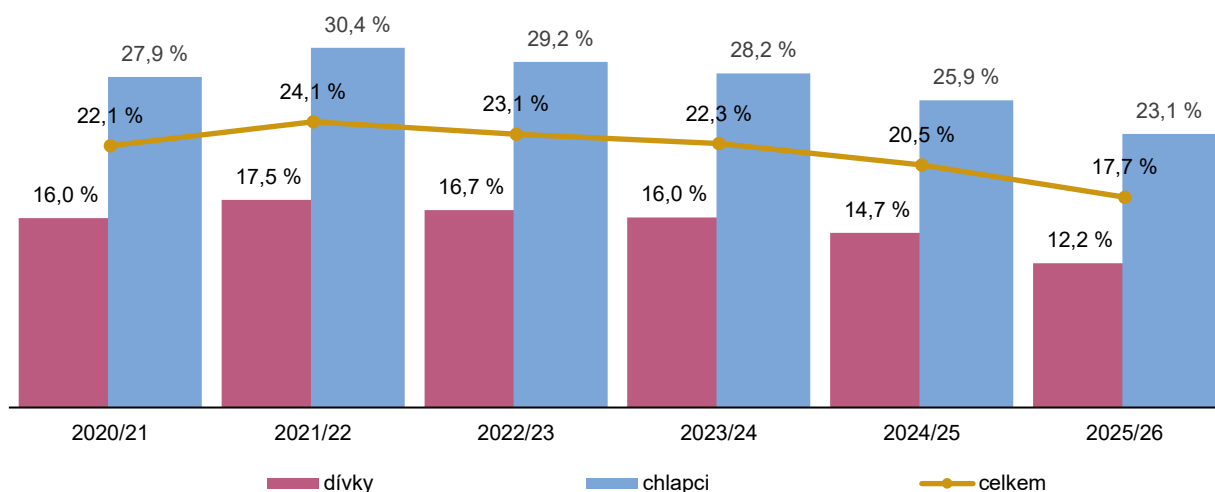
Počet dětí jednotlivých věkových kategorií v předškolním vzdělávání lze dále vztáhnout k populaci České republiky. Graf č. 1.9 uvádí, jaký podíl dětí dvouletých, tříletých, čtyřletých, pětiletých a šestiletých docházel v uplynulých šesti školních rocích do předškolního vzdělávání s právem poskytování předškolní přípravy (opět ať již do mateřské školy, přípravné třídy základní školy či přípravného stupně základní školy speciální). Jedná se o věk platný před zahájením uvedeného školního roku, u dětí ve školkách či školách k 31. srpnu, u populace k 1. červenci. Podíly jsou tedy orientační, neboť část populace dětí uvedeného věku oslaví během letních prázdnin další narozeniny a přeřadí se tím do starší věkové skupiny. Navíc je třeba vzít v úvahu, že do populace ČR nejsou zahrnuti cizinci bez trvalého pobytu v ČR, kteří také mohou navštěvovat předškolní vzdělávání.

⁵ Pro více informací o přípravných třídách ZŠ a přípravném stupni ZŠ speciální odkazujeme na kapitolu č. 1.5.

Graf 1.9 Podíl populace dětí uvedených věkových skupin navštěvující předškolní vzdělávání

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Graf č. 1.9 ukazuje, že do předškolního vzdělávání na začátku školního roku nastupuje naprostá většina dětí ve věku 4–5 let a více než čtyři pětiny z dětí tříletých. Podíl dvouletých dětí ve školách s právem poskytování předškolní přípravy (tj. těch, které při nástupu do školky ještě nedosáhly věku tří let) měl od školního roku 2019/2020 do školního roku 2023/24 tendenci se snižovat. V posledních dvou školních rocích však naopak stoupal až na 31,1 %. Podíl šestiletých dětí v předškolním vzdělávání stoupl mezi školními roky 2020/21 a 2021/22 z 22,1 % na 24,1 %, do školního roku 2025/26 však poklesl na 17,7 %. Pokles je znát též pokud tento indikátor sestrojíme zvlášť pro chlapce a dívky. U dívek se podíl šestiletých v předškolním vzdělávání ze všech šestiletých dívek v populaci za poslední čtyři roky snížil ze 17,5 % na 12,2 %, u chlapců pak ze 30,4 % na 23,1 %. Častěji než dívky tak mají odklad chlapci – viz graf č. 1.10.

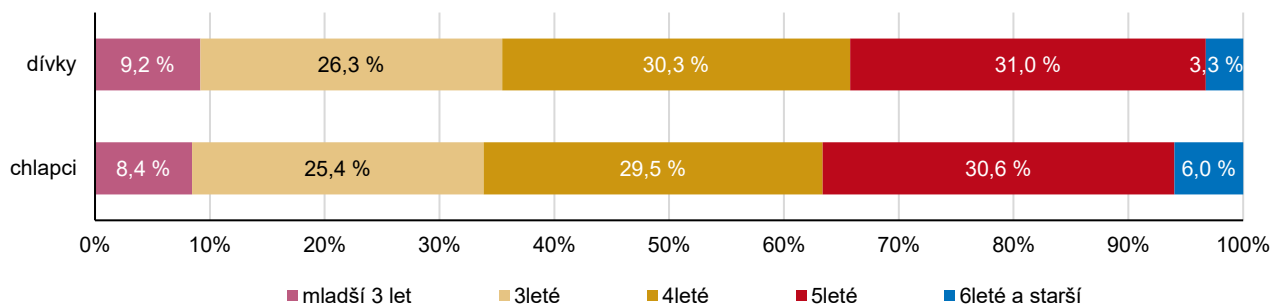
Graf 1.10 Podíl šestiletých dětí s odkladem z populace všech šestiletých dětí (obyvatel ČR)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Výuce v přípravných třídách a v přípravném stupni je věnována kapitola č. 1.5. Zde se ještě vrátíme k situaci v mateřských školách. Graf č. 1.11 znázorňuje **věkové složení chlapců a dívek** navštěvujících mateřské školy. Zde je zřejmé, že podíl dívek mladších tří let ze všech dívek navštěvujících mateřské školy byl o necelý procentní bod vyšší (9,2 %), než jak tomu bylo u chlapců této věkové skupiny (8,4 %). Naopak šestiletých a

starších dívek bylo v mateřských školách 3,3 %, což je o téměř tři procentní body méně než v případě chlapců (6,0 %). Častěji tak zůstávají ve školkách i po dosažení 6 let chlapci než dívky. Svůj vliv přitom sehrávají též diagnostické metody či nastavené hranice, které se zdají být vhodnější pro dívky, které v předškolním věku dospívají rychleji než chlapci.⁶

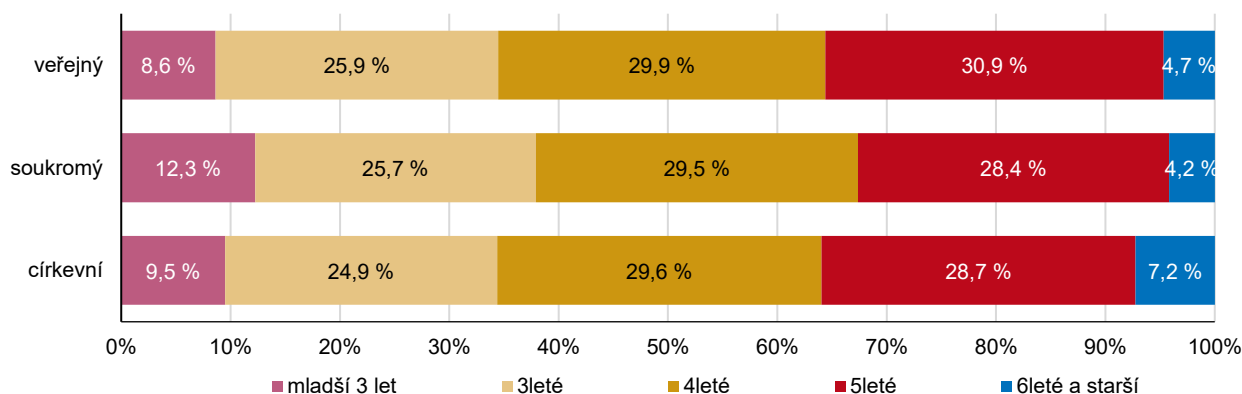
Graf 1.11 Mateřské školy – věkové složení dětí dle pohlaví ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Podíváme-li se na školy v dělení **dle zřizovatele**, pak ve školách soukromého zřizovatele tvořily ve školním roce 2025/26 ze všech dětí 12,3 % děti mladší tří let. Oproti tomu ve veřejných a církevních školách činil tento podíl cca devět procent. Mezi dětmi docházejícími do církevních škol byl pak o něco vyšší podíl šestiletých a starších (7,2 %) než ve školách soukromých (4,2 %) a veřejných (4,7 %) – viz graf č. 1.12.

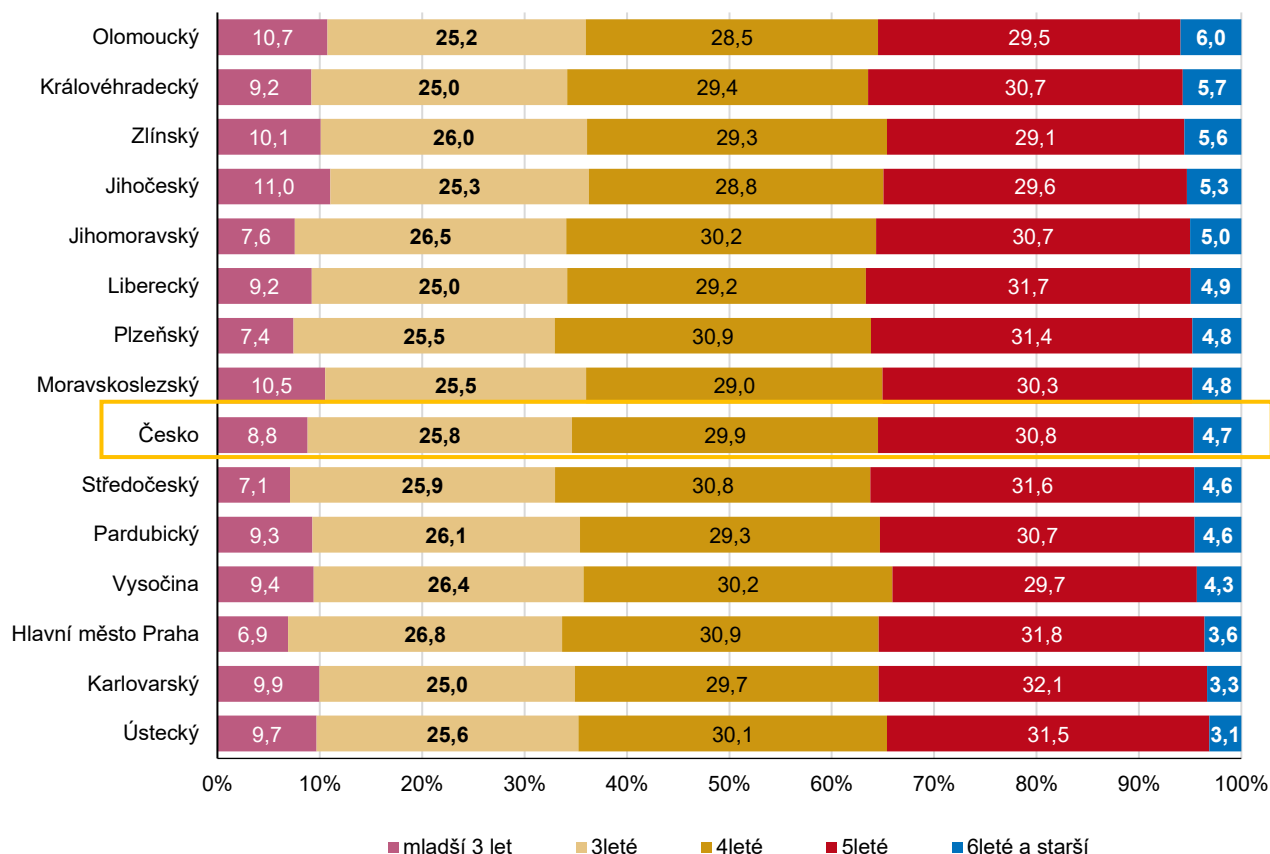
Graf 1.12 Mateřské školy – věkové složení dětí dle zřizovatele ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Poměrně značné rozdíly ve věkovém složení dětí mateřských škol najdeme též v dělení **dle krajů**. Nejvyšší podíl dětí mladších 3 let (cca 11 %) byl mezi dětmi v mateřských školách v kraji Jihočeském, Olomouckém, a Moravskoslezském. Podprůměrný byl naopak v Praze (6,9 %), v kraji Středočeském (7,1 %), Plzeňském (7,4 %) a Jihomoravském (7,6 %). Nejvyššího podílu šestiletých a starších dětí v mateřských školách (více než pětiprocentního) dosáhl kraj Olomoucký (6 %), Královéhradecký (5,7 %), Zlínský (5,6 %) a Jihočeský (5,3 %). Naopak v kraji Ústeckém, Karlovarském a v Praze byl tento podíl méně než čtyřprocentní – viz graf č. 1.13. Tuto informaci je opět nutno dát do vztahu k dostupnosti přípravných tříd, resp. přípravného stupně základních škol. Jak ukážeme v kapitole č. 1.5, právě kraje Praha, Ústecký a Karlovarský jsou těmi s největším podílem základních škol disponujících přípravnou třídou (33,8 %, resp. 27,3 %, resp. 25,2 %). Naopak v krajích Královéhradeckém, Jihočeském a Olomouckém je takových škol nejmenší podíl (0,8 %, resp. 2,4 %, resp. 5,3 %).

⁶ Viz zde: https://pages.pedf.cuni.cz/uvrv/files/2016/04/Spravedlivy_start.pdf

Graf 1.13 Mateřské školy – věkové složení dětí dle sídla školy ve školním roce 2025/26

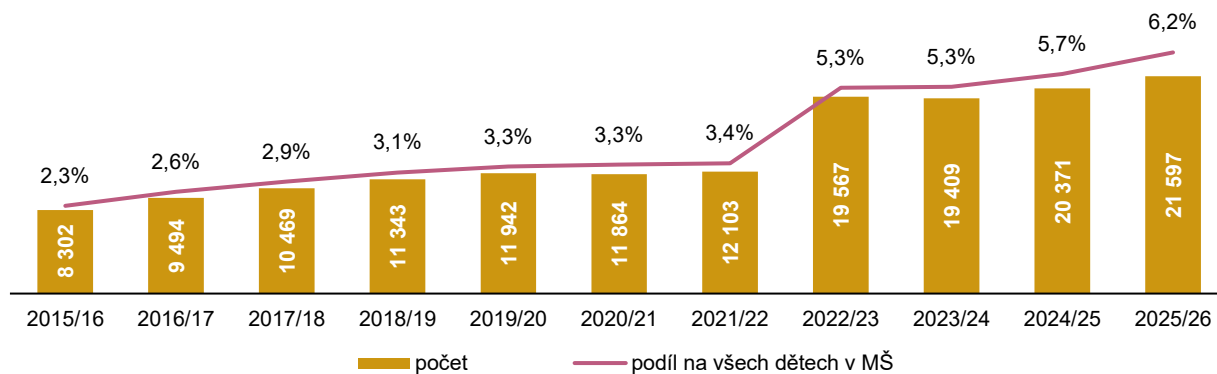
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

1.3 Děti s cizím státním občanstvím v mateřských školách

Vzhledem k tomu, že i na děti cizinců, kteří pobývají na území České republiky, se vztahuje povinná školní docházka, je důležitá také jejich předškolní příprava. U dětí s odlišným mateřským jazykem může být navíc pobyt v mateřské škole prvním setkáním s českým jazykovým prostředím. U těchto dětí se tedy jedná o velmi žádoucí formu přípravy na povinnou školní docházku, neboť snižuje jazykovou a kulturní bariéru.

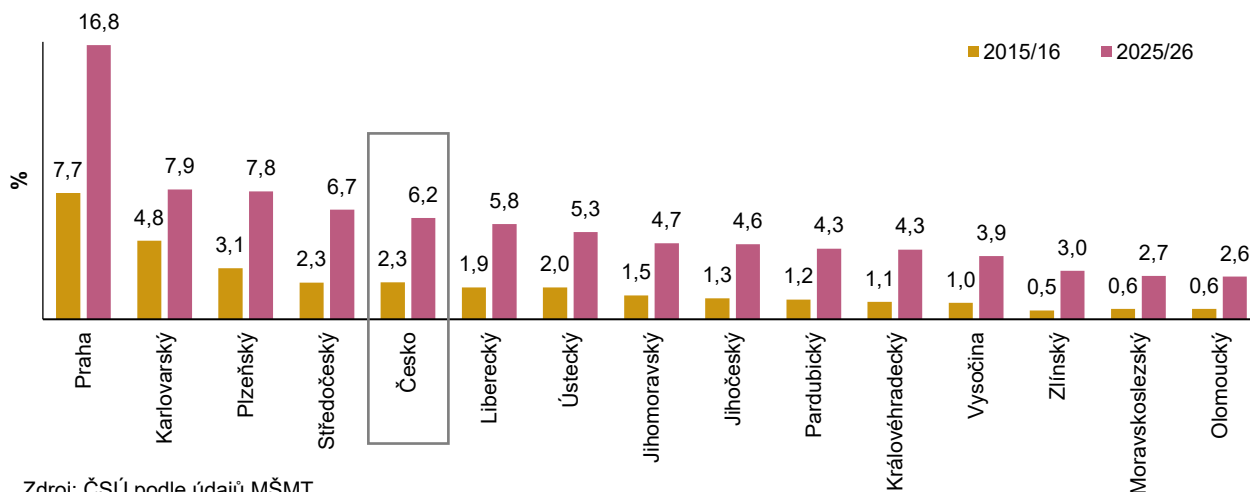
Do počtu dětí s **cizím státním občanstvím** nejsou započteny děti, které mají české občanství spolu s jiným – u každého dítěte je vedeno vždy jen jedno státní občanství. Počet takových „cizinců“ byl k 30. 9. 2025 v mateřských školách 21 597, což je téměř dvakrát více než před pěti lety. K největšímu skoku, a sice vlivem zahrnutí dětí ukrajinských uprchlíků navštěvujících naše školky do statistik, došlo mezi zářím 2021 a zářím 2022, kdy počet cizinců vzrostl o 61,7 %. V posledním školním roce se meziročně počet cizinců zvýšil o 6,0 %, zatímco počet dětí celkem v mateřských školách se o 3,5 % snížil.

Podíl cizinců ze všech dětí v mateřských školách mezi školními roky 2015/16 a 2019/20 vzrostl ze 2,3 % na 3,3 %, v době pandemie pak setrval na stejné úrovni. Ve statistikách k 30. září 2022 pak skokově narostl (na 5,3 %) vlivem přijímání dětí ukrajinských uprchlíků na naše školy. Ty Česko přijímalo zejména v průběhu školních roků 2021/22 a 2022/23; vzhledem však k vykazování dat dle stavu k 30. 9. daného školního roku se všechny tyto děti započítaly až do statistik za školní rok 2022/23. Ve školním roce 2023/24 činil shodně se školním rokem 2022/23 podíl cizinců 5,3 %, za poslední dva roky pak vzrostl na 6,2 % v září 2025.

Graf 1.14 Mateřské školy – počet a podíl dětí s cizím státním občanstvím

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Dlouhodobě je nejvyšší podíl cizinců v mateřských školách v **Praze**. K 30. 9. 2025 zde bylo dětí s cizí státní příslušností 16,8 %, což je téměř třikrát vyšší podíl, než je průměr za celou Českou republiku (6,2 %). S velkým odstupem pak následoval kraj Karlovarský (7,9 %) a Plzeňský (7,8 %). Naopak nejmenší podíl dětí cizí státní příslušnosti v mateřských školách zaznamenal kraj Olomoucký (2,6 %), Moravskoslezský (2,7 %) a Zlínský (3,0 %). V ostatních krajích se podíl takových dětí pohyboval mezi 3,9 % a 6,7 % – viz graf č. 1.15.

Graf 1.15 Mateřské školy – podíl dětí s cizím státním občanstvím dle kraje

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Graf č. 1.15 také ukazuje, jak se podíl cizinců v jednotlivých krajích zvýšil za deset let. V absolutním vyjádření přibýlo nejvíce dětí cizí státní příslušnosti jednoznačně v Praze (o 3 583), v kraji Středočeském (o 2 308) a Jihomoravském (o 1 277), v ostatních krajích byl zaznamenán nárůst o 181 dětí (v kraji Karlovarském) až 838 dětí s cizí státní příslušností (v kraji Plzeňském). Pokud však budeme brát v potaz relativní přírůstek, pak ve Zlínském kraji se počet cizinců více než zpětinásobil (zvýšil se 5,2krát) a 3,8krát se zvýšil v kraji Moravskoslezském, Olomouckém a na Vysočině. Naopak v Karlovarském kraji se počet cizinců zvýšil jen o 40,6 % a v Praze vzrostl 2,1 krát. Tyto kraje jsou však těmi, které již před deseti lety měly cizinců výrazně vyšší podíl než ostatní kraje.

V členění podle **zřizovatele** dosáhl ve školním roce 2025/26 k 30. září podíl dětí s cizím státním občanstvím nejvyšší hodnoty v soukromých mateřských školách (9,6 %). V církevních školách to bylo 7,0 % a nejméně (6,1 %) v mateřských školách, jejichž zřizovatelem je obec, kraj nebo MŠMT.

Tab. 1.3 Cizinci v mateřských školách podle zřizovatele ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Zřizovatel	Děti v mateřských školách celkem ¹⁾	v tom dle státního občanství		Podíl cizinců
		Česká republika	jiné	
veřejný	330 560	310 557	20 003	6,1 %
soukromý	15 069	13 626	1 443	9,6 %
církevní	2 169	2 018	151	7,0 %

¹⁾ V této tabulce jsou uváděny děti ve fyzických osobách, nikoliv počtech studií.

Mezi dětmi v mateřských školách s jiným než českým státním občanstvím dlouhodobě převažují na prvních třech místech **Ukrajinci, Slováci a Vietnamci** (dohromady tvořili v uplynulém školním roce 79,8 % všech cizinců). Zejména s ohledem na stále probíhající válce na Ukrajině bylo k 30. září 2025 mezi dětmi s cizí státní příslušností v mateřských školách v ČR zdaleka nejvíce dětí ukrajinského státního občanství (57,8 %). Do školního roku 2018/19 však mezi cizinci převažovaly děti s vietnamským občanstvím. Absolutní počty dětí s nejčastěji se vyskytujícím státním občanstvím, tj. s více než 100 příslušníků na našich mateřských školách k 30. 9. 2025, uvádí tabulka č. 1.4. Kromě údajů za školní rok 2025/26 jsou zde uvedeny informace i za vybrané předchozí školní roky (tj. před pěti a deseti lety).

Tab. 1.4 Cizinci v mateřských školách podle státního občanství

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

	2015/16		2020/21		2025/26	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Celkem	8 302	100	11 864	100	21 597	100
občané EU (mimo ČR)	2 481	29,9	3 504	29,5	4 232	19,6
ostatní evropské státy	2 852	34,4	4 242	35,8	13 533	62,7
ostatní státy světa	2 969	35,8	4 118	34,7	3 832	17,7
z toho občané zemí:						
Ukrajina	1 972	23,8	2 932	24,7	12 484	57,8
Slovensko	1 612	19,4	2 040	17,2	2 609	12,1
Vietnam	2 172	26,2	2 781	23,4	2 144	9,9
Mongolsko	216	2,6	446	3,8	547	2,5
Rumunsko	158	1,9	357	3,0	485	2,2
Rusko	526	6,3	779	6,6	462	2,1
Maďarsko	45	0,5	124	1,0	273	1,3
Bulharsko	183	2,2	292	2,5	231	1,1
Polsko	132	1,6	210	1,8	201	0,9
Moldavsko	132	1,6	184	1,6	183	0,8
Indie	23	0,3	79	0,7	180	0,8

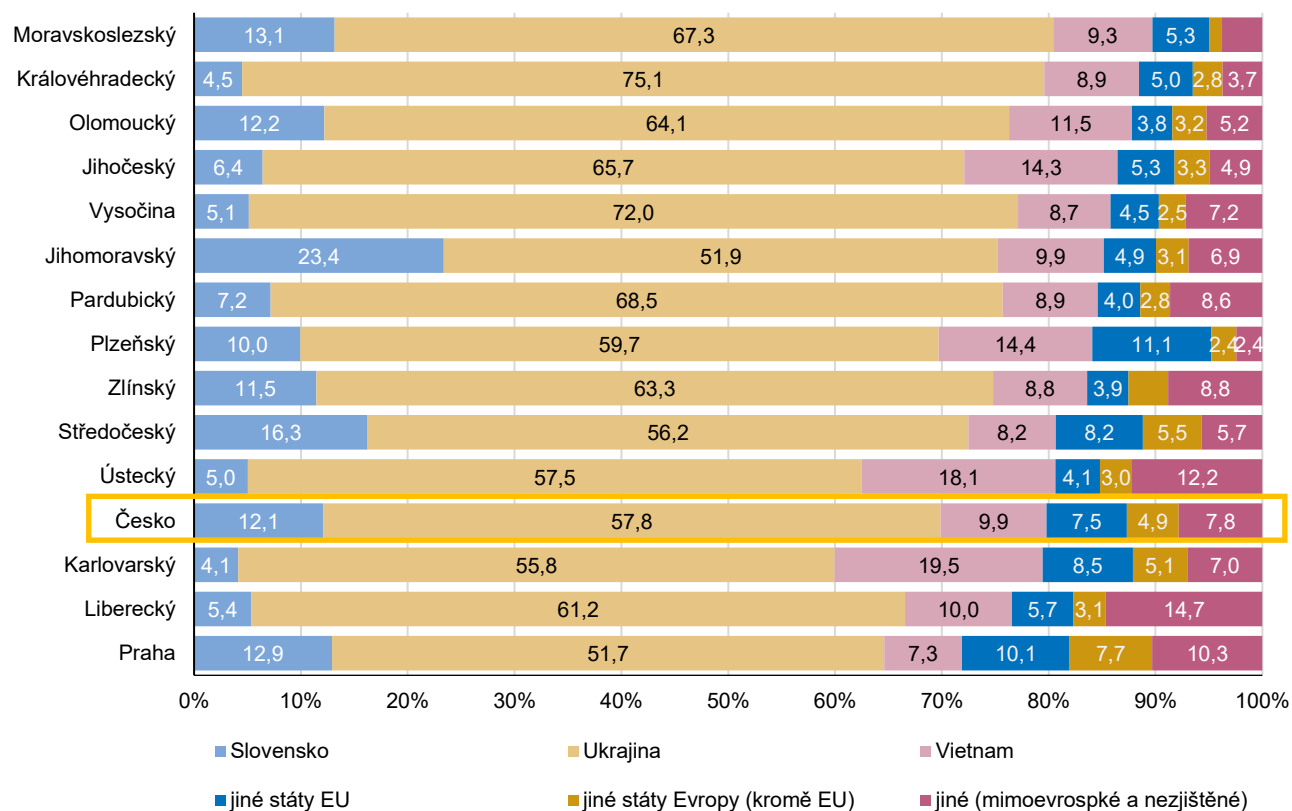
Graf č. 1.16 níže ukazuje podíl dětí původem ze Slovenska a ostatních států Evropské unie, z Ukrajiny a ostatních evropských států mimo EU a z Vietnamu a ostatních států mimo Evropu, a sice v dělení na jednotlivé kraje. Ty jsou řazené dle podílu, jaký tvořili ve školním roce 2025/26 cizinci se státní příslušností slovenskou, ukrajinskou či vietnamskou (tj. součet dětí těchto tří státních příslušností) ze všech dětí cizí státní příslušnosti v mateřských školách v České republice. Připomeňme, že tato **tři občanství** mělo v České republice celkem 79,8 % dětí cizí státní příslušnosti docházejících do mateřských škol. Přitom v Moravskoslezském kraji tvořili žáci těchto tří občanství v základních školách 89,7 %. Naopak menší podíl, než je celorepublikový průměr,

zaujímal tyto skupiny cizinců mezi cizinci obecně v Praze (71,9 %), v kraji Libereckém (76,6 %) a Karlovarském (79,4 %).

Pokud se jedná o děti **slovenské státní příslušnosti**, tvořili mezi všemi dětmi cizí státní příslušnosti nejvyšší podíl v kraji Jihomoravském (23,4 %) a Středočeském (16,3 %) a nejmenší naopak v kraji Karlovarském (4,1 %). V Karlovarském a Ústeckém kraji zas tvořili mezi cizinci oproti jiným krajům výraznější podíl **Vietnamci** (19,5 %, resp. 18,1 %). Nejmenší podíl ze všech cizinců pak Vietnamci představovali v Praze (7,3 %). Pokud se jedná o **Ukrajince**, tvořili v září 2025 nejvyšší podíl mezi dětmi cizí státní příslušnosti v kraji Královéhradeckém (75,1 %) a na Vysočině (72,0 %) a nejmenší naopak v Praze (51,7 %) a v kraji Jihomoravském (51,9 %).

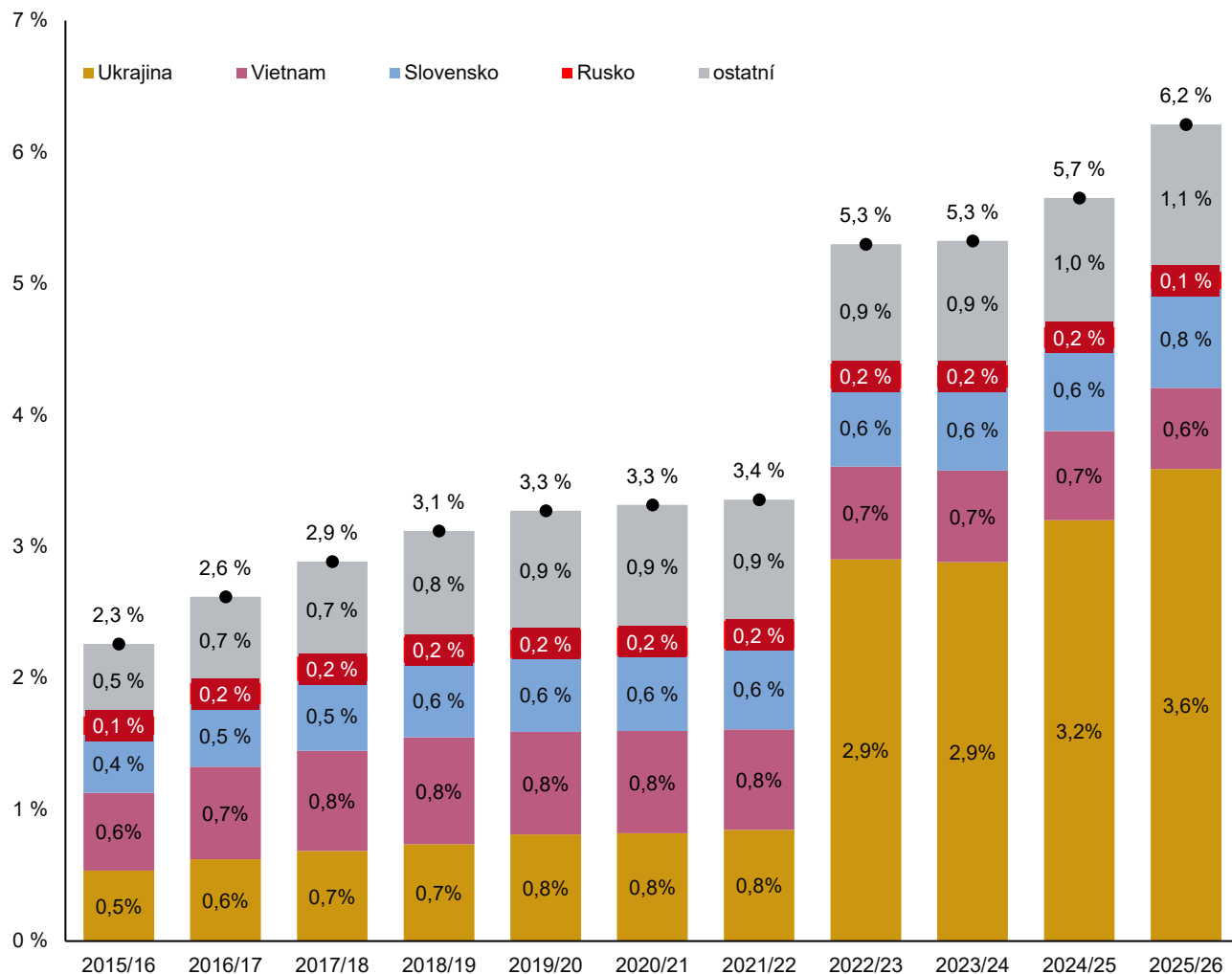
Pokud bychom vedle výše uvedených tří hlavních státních příslušností vyčlenili ještě ruskou státní příslušnost, tj. šestou nejčetnější, můžeme konstatovat, že nejvíce ruských dětí navštěvovalo mateřské školy v Praze. Mateřské školy v Praze vzdělávaly 62,8 % všech ruských dětí docházejících do mateřských škol s právem poskytování předškolní přípravy v ČR a podíl ruských dětí mezi všemi cizinci zde byl 4,2 %. V Karlovarském kraji představovaly děti ruské státní příslušnosti v mateřských školách 2,7 % všech cizinců a ve Středočeském kraji 2,6 %. V ostatních krajích bylo ruských dětí mezi cizinci zapsaných v mateřských školách cca jedno procento a méně.

Graf 1.16 Mateřské školy – děti s cizím státním občanstvím dle občanství ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Jiný pohled přináší graf č. 1.17. Ten ukazuje, že na počátku školního roku 2025/26 tvořily děti ukrajinské státní příslušnosti 3,6 % ze všech dětí mateřských škol, tedy o 0,4 p.b. vyšší podíl než před rokem. O jednu desetinu procentního bodu se také zvýšil podíl dětí slovenské státní příslušnosti. Oproti tomu podíl dětí z Vietnamu a Ruska se mírně snížil. Graf také ukazuje, že podíl dětí s ukrajinskou státní příslušností rostl ze všech skupin dětí cizí státní příslušnosti nejrychleji nejen mezi školními roky 2021/22 a 2022/23 (tedy po vypuknutí války), ale již v dřívějším období poslední dekády.

Tab. 1.17 Mateřské školy celkem – podíl dětí s jiným než českým státním občanstvím dle občanství

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

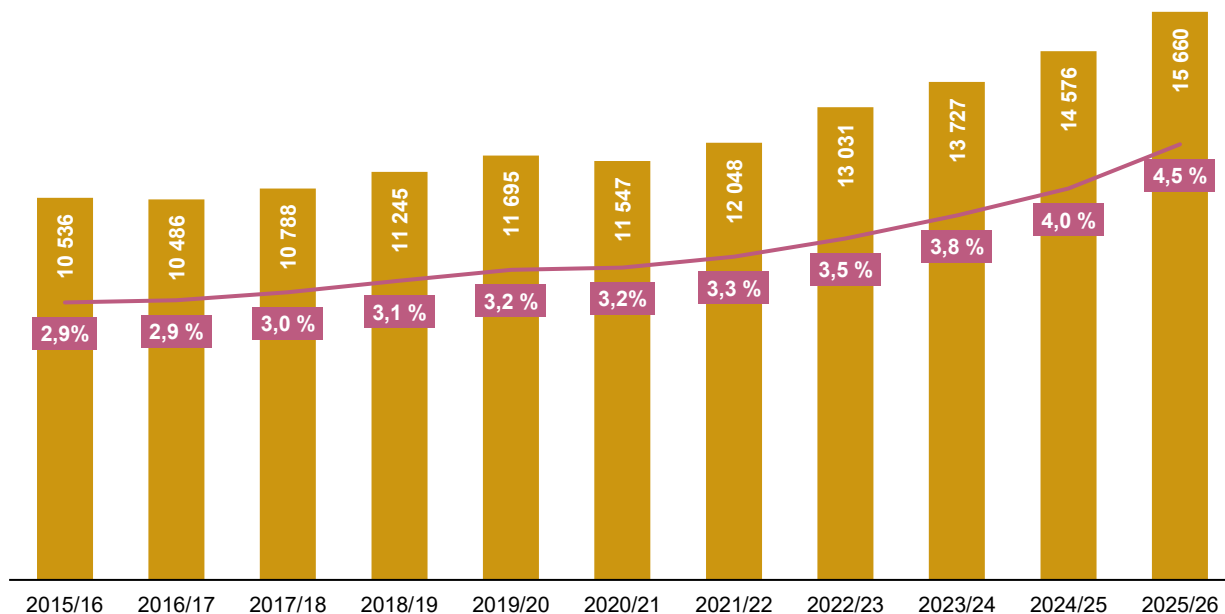
1.4 Děti se zdravotním postižením v mateřských školách

V oblasti vzdělávání se používá pojem „**žáci se speciálními vzdělávacími potřebami**“. Tam se vedle žáků se zdravotním postižením řadí též žáci se zdravotním znevýhodněním (tj. zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním a lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování) a se sociálním znevýhodněním (z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou a žáci v postavení azylantů a účastníků řízení o udělení azylu) – viz § 16 školského zákona (zákon č. 561/2004 Sb.). Vzhledem k dostupnosti dat v časové řadě se však v této analýze omezíme na kategorii žáků se zdravotním postižením.

Od školního roku 2016/17, kdy byla započata realizace zákonem ukotvené **inkluze dětí/žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do běžných škol/tříd**, do školního roku 2025/26 se soustavně mírně zvyšoval podíl dětí s diagnostikovaným zdravotním postižením ze všech dětí v mateřských školách (celkově z 2,9 % na 4,5 %). Zde je třeba vzít v úvahu, že inkluze do běžných tříd často vyžaduje zapojení asistenta pedagoga, a proto mohl být kladen větší důraz na diagnostiku potíží a potvrzení statusu žáka se zdravotním postižením. Počet plných **úvazků asistenta pedagoga v mateřských školách** vzrostl z 1 605,8 v září 2016 na 6 663,8 v září 2025 tedy 4,2krát, zatímco počet dětí se zdravotním postižením se v tomto období zvýšil o 49,3 %.

Od školního roku 2016/17 také setrvale **stoupal absolutní počet žáků s diagnostikovaným postižením**, pouze s výjimkou období mezi školními roky 2019/20 a 2020/21. Spolu s úbytkem celkového počtu dětí v mateřských školách mezi těmito dvěma školními roky nejvíce poznamenanými pandemií covid-19 se též počet dětí se zdravotním postižením v mateřských školách snížil. **Podíl žáků s postižením** na celkovém počtu žáků v mateřských školách v posledních deseti letech stoupal nepřetržitě, přestože mezi školními roky 2015/16 a 2016/17, jakož i 2019/20 a 2020/21 jen nepatrně.

Graf 1.18 Mateřské školy – děti se zdravotním postižením

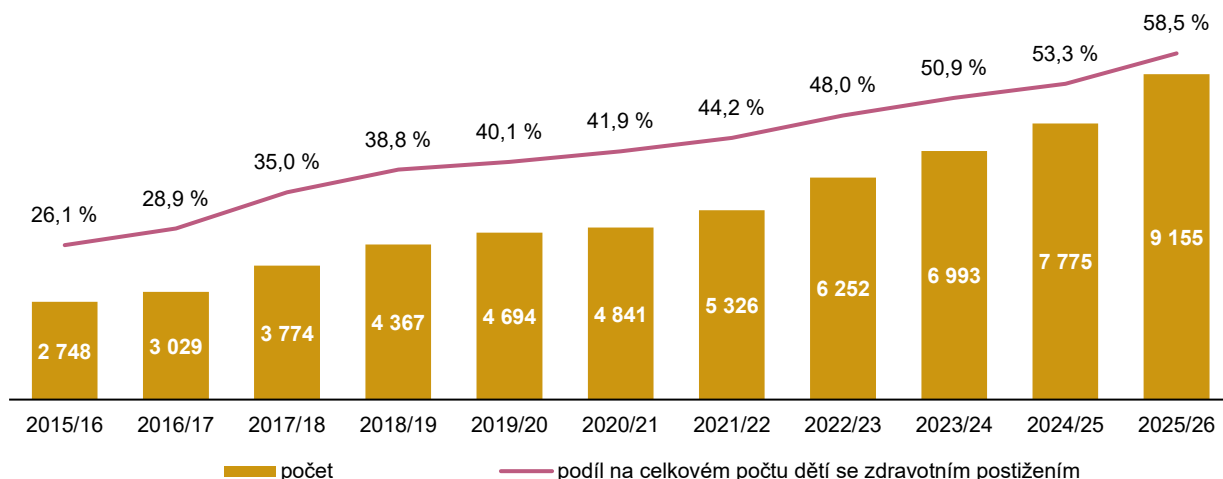
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

počet podíl na celkovém počtu dětí v MŠ

V posledních třech školních rocích se navíc spolu s úbytkem počtu dětí v mateřských školách snižoval i počet dětí na jednu třídu a na jednoho učitele. Počet dětí na jednu třídu i jednoho učitele tak byl v uplynulém školním roce nejnižší za posledních minimálně dvacet let. Spolu s rostoucím počtem asistentů pedagoga tak nízké počty dětí na jednu třídu a učitele vytvářely pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami poměrně příznivé podmínky.

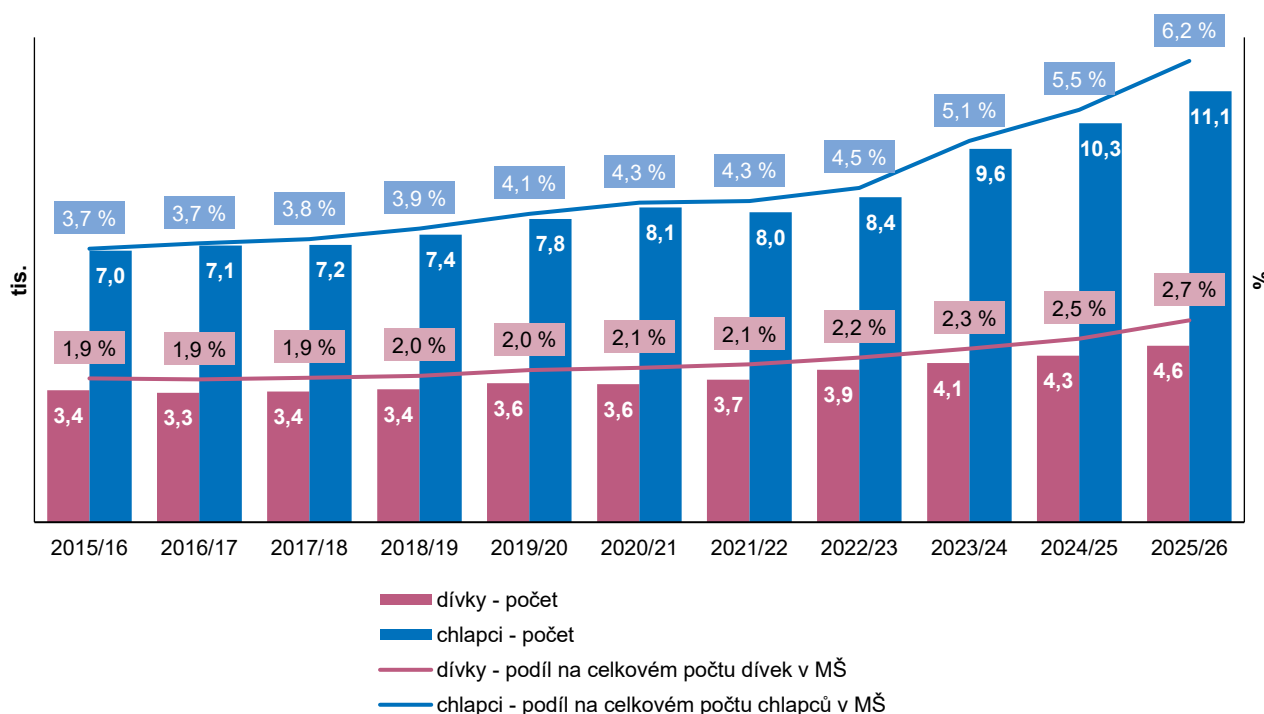
Podíl dětí **se zdravotním postižením** v mateřských školách **veřejného a soukromého zřizovatele** byl přitom ve školním roce 2025/26 nižší (4,5 %, resp. 4,2 %) než ve školách zřizovatele **církevního** (9,7 %).

Podíl dětí s postižením **integrovaných do běžných tříd** v posledních 10 letech trvale rostl, a sice z 26,1 % na 58,5 % ve školním roce 2025/26. Absolutní počet dětí se zdravotním postižením v běžných třídách se v posledních deseti letech soustavně zvyšoval a celkem se více než ztrojnásobil (vzrostl 3,3krát), tj. narostl podstatně více než počet všech dětí se zdravotním postižením bez ohledu na integraci (tj. nárůst o 48,6 %). Naopak počet žáků ve speciálních třídách se za posledních deset let snížil o 16,5 %.

Graf 1.19 Mateřské školy – děti se zdravotním postižením integrované v běžných třídách

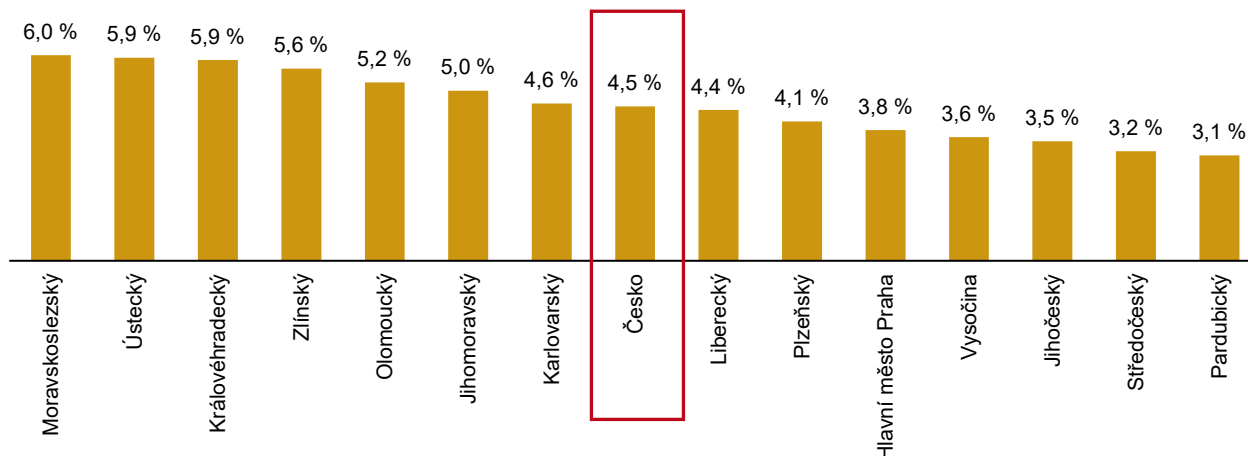
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Mezi dětmi s diagnostikovaným zdravotním postižením je dlouhodobě cca dvakrát **více chlapců než dívek**. Ve školním roce 2025/26 to bylo 11 109 chlapců oproti 4 551 dívk. Je však také možné, že se chlapcům ve větší míře než dívkám v případě postižení doporučuje návštěva odborníka, který by dané postižení potvrdil a uznal tím nárok škoie na podporu. Ať tak či onak, dle vykazovaných statistik chlapci tvořili 70,9 % dětí se zdravotním postižením navštěvujících mateřské školy. Na tisíc chlapců v mateřských školách připadlo v minulém školním roce 62 chlapců se zdravotním postižením, v případě dívek to bylo 27. Více viz graf č. 1.20.

Graf 1.20 Mateřské školy – dívky a chlapci se zdravotním postižením

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Podíl dětí se zdravotním postižením ve školkách byl ve školním roce 2025/26 napříč **kraji ČR** různý. Nejmenší byl v kraji Pardubickém (3,1 %) a Středočeském (3,2 %) a největší naopak v kraji Moravskoslezském, Ústeckém a Karlovarském (6,0 %, resp. 5,9 %) – viz graf č. 1.21.

Graf 1.21 Mateřské školy – podíl dětí se zdravotním postižením dle kraje ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Z tabulky 1.5 je patrné, že ve školním roce 2025/26 byly u více než poloviny dětí se zdravotním postižením zjištěny závažné vady řeči (53,6 %). S velkým propadem následují děti s vývojovými poruchami chování či učení (10,7 %) a s poruchami autistického spektra (9,2 %). Ostatní druhy postižení zaujímaly ve školním roce 2025/26 méně než 5% podíl mezi všemi případy dětí s postižením. Oproti situaci před pěti lety opět vzrostl podíl dětí se závažnými vadami řeči, a sice na úroveň z doby před 10 lety. Za posledních deset let pak narostl počet i podíl dětí s vývojovými poruchami chování či učení, a naopak mírně poklesl podíl dětí s poruchami autistického spektra. Za posledních pět let se snížil též podíl dětí s mentálním postižením. Pokud jde o nárůst v absolutních počtech, za posledních 5 let se zvýšil počet dětí s postižením závažnými vadami řeči, vývojovými poruchami a poruchami autistického spektra. Naopak výraznější snížení lze zaznamenat u mentálně postižených dětí. Více viz tabulku č. 1.5.

Tab. 1.5 Děti se zdravotním postižením v mateřských školách podle druhu postižení

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Druh postižení	2015/16		2020/21		2025/26	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Celkem	10 536	100	11 547	100	15 660	100
se závažnými vadami řeči	5 654	53,7	5 849	50,7	8 401	53,6
se závažnými vývojovými poruchami učení či chování	710	6,7	1 051	9,1	1 683	10,7
s poruchami autistického spektra	1 153	10,9	1 250	10,8	1 434	9,2
mentálně postižené	543	5,2	781	6,8	687	4,4
tělesně postižené	348	3,3	512	4,4	519	3,3
zrakově postižené	504	4,8	434	3,8	417	2,7
sluchově postižené	251	2,4	289	2,5	282	1,8
<i>postižené více vadami¹⁾</i>	<i>1 373</i>	<i>13,0</i>	<i>1 381</i>	<i>12,0</i>	<i>2 237</i>	<i>14,3</i>

¹⁾ za postižené více vadami se považuje dítě se dvěma nebo více druhy postižení, ze kterých by každé opravňovalo k poskytování podpůrných opatření ve vyšších stupních podpory

V porovnání s dívkami u chlapců ve školním roce 2025/26 výrazněji převažovaly závažné vývojové poruchy učení či chování (12,3 % u chlapců a 7,0 % u dívek) a poruchy autistického spektra (10,2 % u chlapců a 6,6 % u dívek) nad ostatními druhy postižení. Celkově však lze říci, že ve všech sledovaných druzích zdravotního postižení vykázali větší četnost chlapci než dívky.

Tab. 1.6 Mateřské školy – žáci dle postižení a pohlaví ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Druh postižení	Dívky – počet	Chlapci – počet	Dívky – podíl na celkovém počtu dívek se zdravotním postižením	Chlapci – podíl na celkovém počtu chlapců se zdravotním postižením
celkem	4 551	11 109	100,0 %	100,0 %
vady řeči	2 497	5 904	54,9 %	53,1 %
vývojové poruchy	319	1364	7,0 %	12,3 %
poruchy autistického spektra	300	1134	6,6 %	10,2 %
mentální	224	463	4,9 %	4,2 %
tělesné	247	272	5,4 %	2,4 %
zrakové	192	225	4,2 %	2,0 %
sluchové	127	155	2,8 %	1,4 %
více vad ¹⁾	645	1 592	14,2 %	14,3 %

¹⁾ Za postižené více vadami se považuje dítě se dvěma nebo více druhy postižení, ze kterých by každé opravňovalo k poskytování podpůrných opatření ve vyšších stupních podpory.

1.5 Předškolní vzdělávání na základních školách

Po dosažení šesti let většina dětí přechází v září z mateřské školy do 1. třídy základní školy. Některým dětem je však doporučen odklad nástupu o rok, během kterého se má vyrovnat jejich vývoj. Takové děti mohou zůstat ještě rok v mateřské škole, nebo začít chodit do **přípravné třídy běžné základní školy**, příp. navštěvovat **přípravný stupeň základní školy speciální**. V přípravných třídách a na přípravném stupni přitom probíhá výuka, která se již více podobá výuce na základní škole, a děti mají možnost zapojit se do života školy včetně navštěvování družiny a zájmových kroužků. Maximální počet dětí ve třídě je navíc v přípravné třídě zhruba poloviční než ve škole mateřské.

Ve školním roce 2025/26 bylo u nás **457 základních škol běžných se zřízenými přípravnými třídami**, což je o 4,6 % méně než v předchozím školním roce a odpovídá to vládnímu záměru postupně přípravné třídy rušit⁷. V předchozím období, konkrétně mezi zářím 2018 a zářím 2024, se naopak počet škol s přípravnou třídou téměř zdvojnásobil. Přípravných tříd bylo k 30. 9. 2025 celkem 535 a chodilo do nich **6 462 dětí**. Více než tři pětiny z nich byli chlapci (61,6 %). V přípravných třídách vyučovali učitelé na 535,3 plného úvazku. **Na jednoho učitele** působícího v přípravné třídě i **na jednu přípravnou třídu** tak připadlo v průměru shodně 12,1 dítěte. Tyto poznatky lze srovnat se situací v mateřských školách. Počet dětí na učitele byl ve školním roce 2025/26 v mateřských školách o něco nižší, a sice 9,7, naopak počet dětí ve třídě byl podstatně vyšší, tj. 19,9.

Jak ukazuje tabulka č. 1.7, v Praze disponovala ve školním roce 2025/26 přípravnou třídou třetina základních škol běžných (33,8 %), v Ústeckém kraji to bylo 27,3 % a v Karlovarském kraji 25,2 %. V ostatních krajích byl podíl takových škol v rozmezí od 0,8 % (v kraji Královéhradeckém) do 12,4 % (v kraji Jihomoravském).

Zde je dobré připomenout zjištění uvedená v grafu č. 1.13 výše v této analýze. Z něj lze vyčíst, že v Ústeckém a Karlovarském kraji a v Praze byl mezi dětmi v mateřských školách ze všech krajů nejmenší podíl dětí 6letých a starších (3,1 % až 3,6 %). Rodiče těchto dětí tak častěji volí místo opakování posledního ročníku mateřské školy přechod do přípravné třídy základní školy. Ty také mohou pomoci řešit nedostatek míst ve školkách,

⁷ Viz zákon č. 267/2025 Sb. (novela školského zákona č. 561/2004 Sb.)

zejména pokud jde o Prahu. Oproti tomu v kraji Královéhradeckém, Jihočeském a Olomouckém byly ve školním roce 2025/26 přípravné třídy jen ve 0,8 % až 5,3 % základních škol běžných. V těchto krajích (spolu ještě s krajem Zlínským) přitom v mateřských školách zaujímaly ze všech krajů nejvyšší podíl dětí ve věku 6 let a více (nad 5,0 %).

Tab. 1.7 Základní školy s přípravnými třídami v jednotlivých krajích ve školním roce 2025/26

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Území	Školy			Přípravné třídy			Děti v těchto třídách			
	s přípravnými třídami						celkem		dívky	chlapci
	počet	%	% ¹⁾	počet	%	% ²⁾	počet	%	počet	počet
Česko	457	100	11,4	535	100	1,1	6 462	100	2 481	3 981
Hlavní město Praha	92	20,1	33,8	101	18,9	1,9	1 196	18,5	415	781
Středočeský kraj	58	12,7	10,5	69	12,9	1,0	835	12,9	309	526
Jihočeský kraj	6	1,3	2,4	6	1,1	0,2	62	1,0	21	41
Plzeňský kraj	17	3,7	7,9	24	4,5	0,9	280	4,3	99	181
Karlovarský kraj	26	5,7	25,2	31	5,8	2,4	387	6,0	150	237
Ústecký kraj	72	15,8	27,3	91	17,0	2,5	1 141	17,7	449	692
Liberecký kraj	13	2,8	7,2	15	2,8	0,7	182	2,8	65	117
Královéhradecký kraj	2	0,4	0,8	3	0,6	0,1	34	0,5	12	22
Pardubický kraj	16	3,5	6,7	21	3,9	0,9	238	3,7	93	145
Kraj Vysočina	19	4,2	7,2	20	3,7	0,8	253	3,9	111	142
Jihomoravský kraj	59	12,9	12,4	68	12,7	1,2	816	12,6	309	507
Olomoucký kraj	15	3,3	5,3	16	3,0	0,5	208	3,2	92	116
Zlínský kraj	19	4,2	7,8	19	3,6	0,7	229	3,5	94	135
Moravskoslezský kraj	43	9,4	10,4	51	9,5	1,0	601	9,3	262	339

¹⁾ podíl na celkovém počtu základních škol běžných v daném kraji

²⁾ podíl na celkovém počtu tříd v základních školách běžných v daném kraji

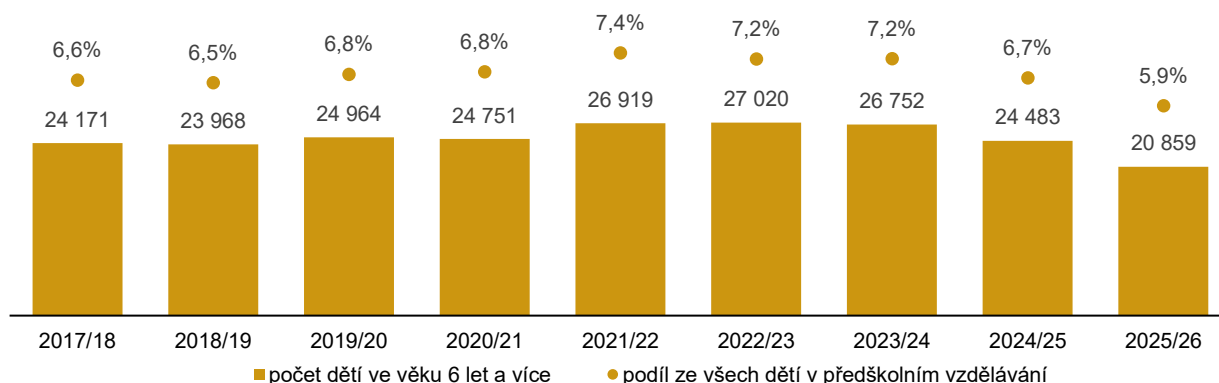
Přípravné třídy byly ve školním roce 2025/26 častěji zřízeny v základních školách veřejného zřizovatele (disponovalo jimi 12,5 % běžných škol) než ve školách s církevním zřizovatelem (na 7,5 % běžných škol) a zejména zřizovatelem soukromým (na 7,3 % běžných škol).

Jak již bylo zmíněno, v **základních školách speciálních** je žákům k dispozici tzv. **přípravný stupeň**. Ten připravuje na povinnou školní docházku děti se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami nebo s poruchami autistického spektra. Dítě může být přijato nejdříve ve věku pěti let, a to i v průběhu školního roku. Na přípravném stupni setrvává až do zahájení povinné školní docházky, přičemž jeho docházka do přípravného stupně nesmí přesáhnout tři školní roky. Vzdělávání v přípravném stupni základních škol speciálních se ve školním roce 2025/26 účastnilo celkem **301 dětí** a z toho bylo 211 chlapců, tj. 70,1 %. Na jednoho učitele zde v průměru připadalo 4,5 dítěte. Přípravným stupněm disponovalo 41 z 318 základních škol určených výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (12,9 %).

Graf č. 1.22 představuje vývoj počtu a podílu šestiletých a starších dětí z celkového počtu dětí v předškolním vzdělávání, a to ať už jsou zapsáni v mateřské škole, v přípravné třídě na běžné základní škole, nebo v přípravném stupni základní školy speciální. Jak je patrné, mezi školními roky 2018/19 a 2021/22 měl tento podíl tendenci mírně narůstat a celkově se zvýšil z 6,5 % na 7,4 %. Přitom nejvýraznější nárůst zaznamenal mezi školními roky 2020/21 a 2021/22. Je možné, že během pandemie onemocnění Covid-19 byla u žáků mateřských škol větší absence a i díky uzavírkám škol se nestihli dobře připravit na nástup do základní školy. Řada rodičů se navíc mohla obávat dalšího uzavírání škol a úskalí distanční výuky v prvním ročníku. Mezi

školními roky 2021/22 a 2022/23 se počet šestiletých a starších dětí v předškolním vzdělávání nepatrně zvýšil, ovšem podíl žáků s odkladem naopak mírně poklesl na 7,2 %. A to přesto, že došlo k významnému zvýšení počtu cizinců v mateřských i základních školách (zejména ukrajinské státní příslušnosti), kteří se mohou potýkat s jazykovou bariérou. Na 7,2 % tento podíl zůstal i ve školním roce 2023/24. V posledních dvou rocích tento podíl však klesal až na 5,9 % ve školním roce 2025/26, což je nejméně minimálně za posledních devět školních roků uvedených v grafu níže. Vzhledem k plánovanému omezování odkladů (viz novelu školského zákona č. 267/2025 Sb.) lze v budoucnu očekávat další snižování tohoto ukazatele.

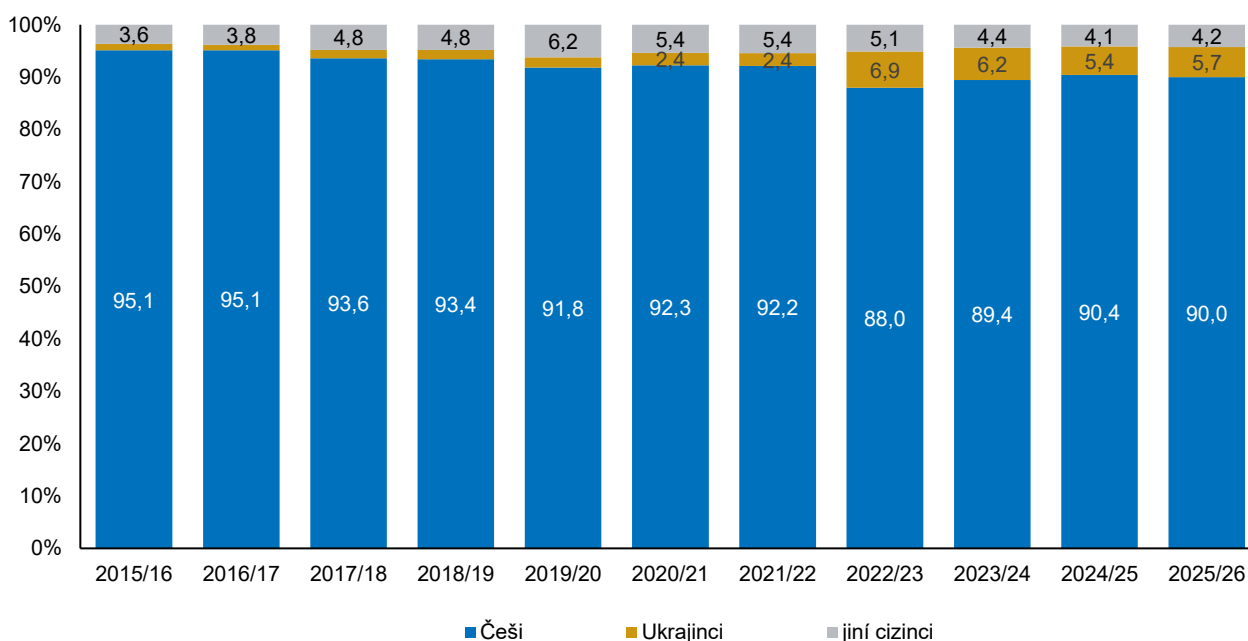
Graf 1.22 Předškolní vzdělávání (tj. v mateřských školách, na přípravném stupni či v přípravných třídách) – počet a podíl šestiletých a starších dětí

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Graf č. 1.23 ukazuje vývoj podílu Čechů, Ukrajinců a jiných cizinců v přípravných třídách či v přípravném stupni základní školy. Jak je patrné, po strmém navýšení podílu Ukrajinců mezi všemi dětmi v tomto vzdělávání, ke kterému došlo mezi zářím 2021 a 2022 (z 2,4 % na 6,9 %), se jejich podíl snižoval až na 5,4 % v září 2024, v září 2025 pak činil 5,7 %. Podíl cizinců jiné než ukrajinské státní příslušnosti se snižoval mezi školními roky 2021/22 a 2024/25 (z 5,4 % na 4,1 %), v září 2025 pak činil 4,2 %. Porovnáme-li tato zjištění s vývojem v mateřských školách, tak tam se podíl dětí s ukrajinskou státní příslušností ve školních rocích 2023/24 až 2025/26 zvyšoval, mezi zářím 2023 a 2025 konkrétně z 2,9 % na 3,6 %. Podíl dětí s jinou cizí státní příslušností, než je ukrajinská, se zvýšil z 2,4 % v září 2023 na 2,6 % v září 2025. (viz graf č. 1.17 výše).

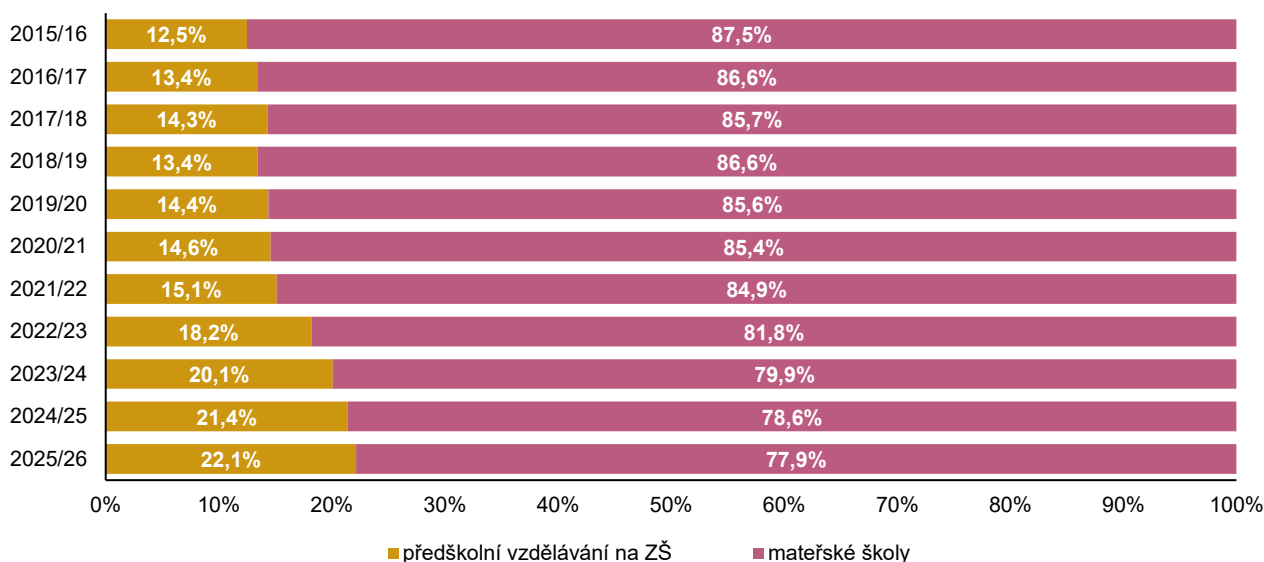
Graf 1.23 Přípravné třídy a přípravný stupeň ZŠ – podíl Čechů, Ukrajinců a příslušníků jiných států

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Graf č. 1.24 ukazuje, jaký podíl dětí ve věku 6 a více let, které nenastoupily do první třídy základní školy, docházel v uvedených letech do mateřských škol a jaký do přípravných tříd běžné základní školy či do přípravného stupně základní školy speciální. Jak je patrné, podíl dětí v přípravných třídách či v přípravném stupni se za deset let zvýšil z 12,5 % na 22,1 %. Připomeňme, že mezi posledními dvěma školními roky ubylo dětí v mateřských školách (celkově o 3,5 %) i v předškolním vzdělávání na základních školách (celkově o 8,4 %). Počet šestiletých a starších dětí v mateřských školách se přitom snížil o 3 001 (tj. o 15,6 %) a šestiletých a starších dětí v předškolním vzdělávání na základních školách ubylo o 623 (tj. o 11,9 %).

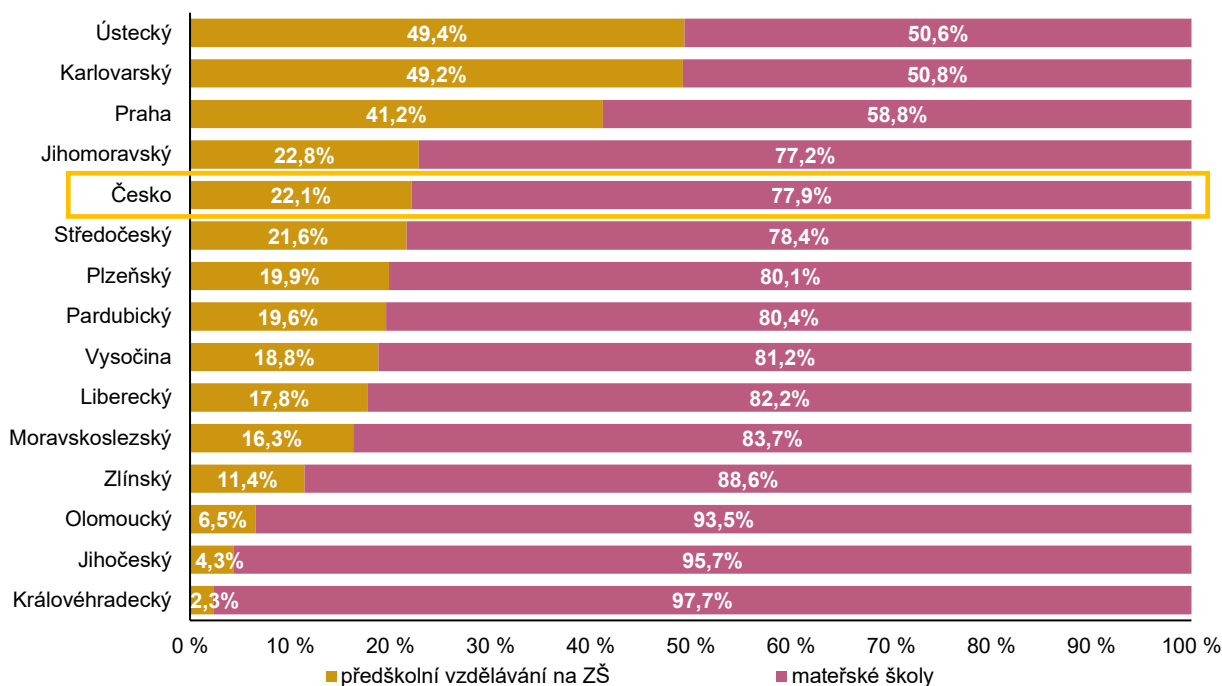
Graf 1.24 Předškolní vzdělávání – podíl dětí ve věku 6 let a více navštěvujících přípravné třídy ZŠ běžné či přípravný stupeň ZŠ speciální a docházejících do mateřských škol

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Další graf č. 1.25 nabízí totéž za školní rok 2025/26 v dělení dle kraje:

Graf 1.25 Předškolní vzdělávání – podíl dětí ve věku 6 let a více navštěvujících přípravné třídy či přípravný stupeň a docházejících do mateřských škol ve školním roce 2025/26, dle kraje

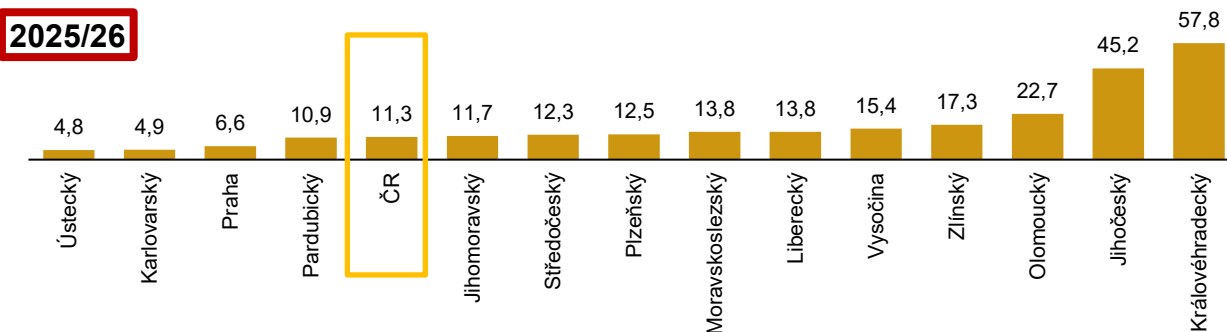
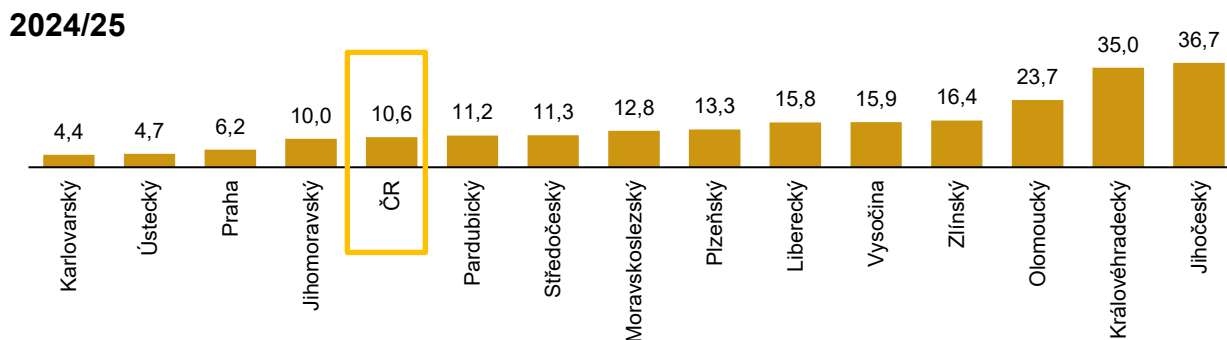
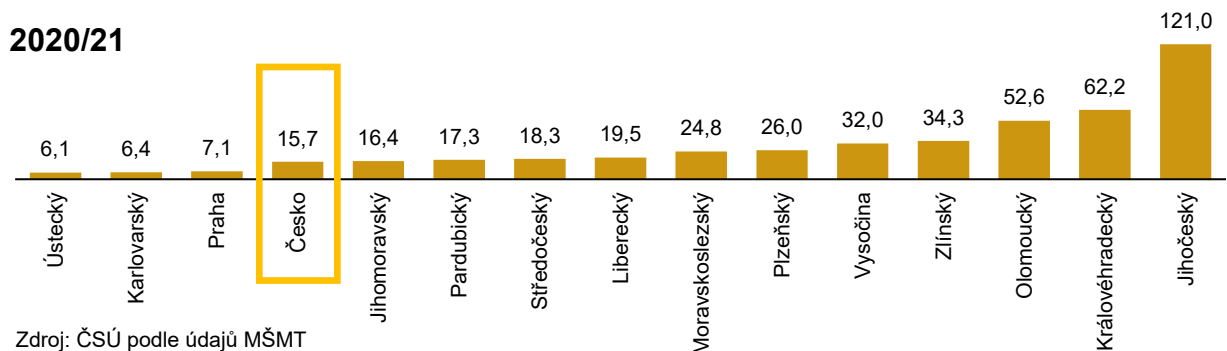

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Jak je patrné v kraji Karlovarském, Ústeckém a v Praze docházely ve školním roce 2025/26 dvě pětiny (41,2 %) až polovina (49,4 %) dětí s odkladem školní docházky do přípravné třídy či přípravného stupně. Oproti tomu v kraji Královéhradeckém tvořil podíl žáků s odkladem v přípravných třídách či v přípravném stupni jen 2,3 % a méně než 10 % takových žáků zaznamenal také kraj Jihočeský (4,3 %) a Olomoucký (6,5 %).

Z výše uvedeného je patrné, že kraje se mezi sebou liší v míře, do jaké dávají rodičům dětí s odkladem možnost vybrat si mezi mateřskou školou a přípravnou třídou či stupněm. Zde doplňme, že na jednu přípravnou třídu na základní škole či třídu přípravného stupně základní školy speciální připadal ve školním roce 2025/26 nejnižší počet prvních tříd základních škol v kraji Ústeckém, Karlovarském a v Praze (4,8; 4,9, resp. 6,6). V těchto třech krajích si tedy rodiče častěji mohli zvolit, zda dítě s odkladem nechají v mateřské škole, nebo jej zapíší do přípravné třídy či přípravného stupně. Mírně podprůměrného počtu dosáhl také kraj Pardubický (10,9). Naopak v Královéhradeckém kraji dosáhl počet 1. tříd na jednu přípravnou třídu či třídu přípravného stupně hodnoty 57,8, v Jihočeském 45,2 a v Olomouckém kraji 22,7. Přitom celkově v Česku poměr počtu tříd prvního ročníku základního vzdělávání k počtu tříd nabízejících předškolní vzdělávání na základních školách mezi školními roky 2020/22 a 2024/25 klesal, až v posledním školním roce 2025/26 se nepatrně zvýšil.

Graf 1.26 Počet 1. tříd základních škol na jednu třídu přípravnou či třídu přípravného stupně

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT